

**OPPLAND BONDE-
OG SMÅBRUKARLAG
ÅRSMELDING 2023**

Du kan finne roen i naturen når alt er i orden i fjøset

DIA
LEC
YA

Livet er å ha tid. Tid til å gjøre noe helt annet.
Slik får vi energi til arbeid og omsorg
for de vi er glad i – både to- og firbente.

Fjøsystemer vet alt om hvordan fjøs bygges
og driftes. Og gode fjøs gir mer tid.

Derfor er vi bonden og dyrenes førstevalg.

Telefon 02634

fjossystemer.no

FJØSSYSTEMER

Bonden og dyrenes førstevalg

Innhold

Arbeidsåret.....	5
Fylkestyret og fylkeskontor.....	7
Medlemsfordeler:.....	7
Oversikt over lokallag og regionlag 31.12.23.....	10
Utvalg.....	11
Medlemsutvikling.....	14
Årsmøte 2023.....	15
Forslag og vedtak årsmøtet 2023:.....	16
Jordbruksforhandlingene 2023 – innspill fra Oppland BS til Norsk Bonde- og Småbrukarlag.....	21
1. Økt inntekt – tetting av inntektsgap – konkret plan for opptrapping 	22
2. Kriseplan for sauenæringa.....	22
3. Ammegeit:.....	24
4. Mjølkegeit:.....	25
5. Litt utdyping om mjølk og storfe:.....	25
6. Styrking av økonomi:.....	26
7. Korn:.....	27
2023 – Året med mye vær.....	27
Regionale Miljøkrav.....	30
Synlighet og profilering.....	34
Skoleprosjektet.....	34
Åseng.....	37
Landsmøte i NBS.....	40
Saker til landsmøtet.....	41
Deltakelse møter og arrangementer.....	46
Prosjekter.....	47
Andre aktiviteter-henvendelser og saker.....	47

<i>Freda rovvilt</i>	48
<i>Resultat 2023</i>	52
<i>Balanse 2022</i>	54

Foto: Kåre Skogstad

OPPLAND BONDE- OG SMÅBRUKARLAG

Informasjon

E-post: oppland@smabrukarlaget.no

Hjemmeside: <https://www.smabrukarlaget.no/oppland/>

Facebook: www.facebook.com/opplandbondeogsmabrukarlag/?ref=bookmarks

Bankgiro: 9365 12 04052

Org.nr: 971536950

Fylkessekretær: Kari Hanne Pavenstädt

Årsmelding blir lagt fram på årsmøtet 03.03.24.

Med hilsen styret i Oppland Bonde- og Småbrukarlag

Styret i Oppland Bonde- og Småbrukarlag 2023/2024

Fra venstre: Hallvard Helland, Svein Løken, Anne Kate Isumhaugen, Niklas Grøterud, Trond Taralrud.

Framsdebilde: Kåre Skogstad- frå Vikebergo, ein gama lattgrodd husmannsplass i Vestre Slidre, regning Fagernes.

Hilsen fra styreleder

Det nærmer seg et ett år siden jeg ble valgt til leder i Oppland Bonde- og Småbrukarlag. Jeg var til en viss grad forberedt på hva jeg gikk til da jeg sa ja til valgkomiteen foran årsmøtet i 2023. Jeg har sittet i fylkesstyret i flere perioder tidligere. Å være fylkesleder i Bonde- og småbrukarlaget er veldig interessant men samtidig temmelig krevende. Vi er en organisasjon med ganske små ressurser og et lite apparat. Mens storebror Innlandet Bondelag har flere ansatte i fulle stillinger, har vi fylkessekretær i 40 % stilling. Likevel forventes det av mange at vi skal stille opp på lik linje med Bondelaget. Det sier seg selv at det går ikke. Vi må prioritere hva vi er med på. Noe jeg mener vi må bli flinkere til framover. Vi må også prøve å fremme organisasjonen slik at alle ledd bidrar i større grad i arbeidet. Det er mange flinke folk rundt i lokallagene. Vi i fylkesstyret må bli flinkere til å benytte oss av dere. Og dere må bli flinkere til engasjere dere overfor det som skjer i fylkeslaget. Jeg håper vi i 2024 kan fortsette med jevnlige Teams møter med lokallagene slik at vi kan utveksle synspunkt og inspirere hverandre.

Oppland har mange aktive lokallag, men også noen som er sovende. Det er likevel en gledelig økning i aktivitet, og en stor andel har avholdt årsmøte de siste månedene. Sel og Heidal Bonde- og Småbrukarlag ble restartet sommeren 2023. Veldig bra! På landsmøtet 2023 stilte Oppland med en rekordstor delegasjon på ca 30 utsendinger. Totalt var vi ca 40 stk fra Oppland på Hamar.

2023 ble et vanskelig år værmessig. Vi har et eget avsnitt i årsmeldinga om det. Som fylkesleder var jeg på flere møter og befaringer sommeren og høsten 2023 både om tørke og flom. Det gir inntrykk å sjå hvor store raseringer og ødeleggelser det kan bli. Samtidig er det godt å sjå det store samholdet og hjelpsomheten vi viser hverandre når slikt skjer.

Det er artig å være med i en organisasjon som til de grader er på hugget som NBS var i 2023. Jordbruksforhandlingene endte raskt for oss. NBS ville absolutt forhandle videre, men Staten valgte Norges Bondelag som den «billigste» løsningen. Ertertiden viser vel at resultatet i forhandlingene ikke ga det løftet i næringen som det ble solgt inn som.

Høsten 2023 kom det flere viktige dokument som NBS sto bak. Først Menon rapporten som var bestilt av NBS. Den viser den økonomiske situasjonen i landbruket og kommer med et forslag til hvordan vi kan løse en tallfesting av kapitalavkastning. Rapporten var strategisk veldig viktig foran kommende forhandlinger, og avgjørende tror jeg for at flere nå er på glid om at landbruket må få en særskilt avkastning på egenkapitalen. Senere kom Rapporten om sjølforsyning og en opptrappingsplan fra NBS. Disse er også viktige i arbeidet framover. Både for diskusjon internt i laget og som press for at andre også må på banen i disse spørsmålene.

Jeg vil takke fylkesstyret og lokallag for samarbeide i året. Spesielt til nestleder Hallvard som har vært en god støtte og diskusjonspartner. Og ikke minst fylkessekretær Kari Hanne som er utrolig viktig for at fylkeslaget skal fungere. Tusen takk alle sammen!

Svein Løken

Arbeidsåret

Det har vært avholdt 10 styremøter hvorav 7 elektroniske ved hjelp av Teams. Det har blitt behandlet 81 saker. Et styremøte ble avholdt i Valdres sammen med lokallaga der. Tema for kvelden: Korleis bu og arbeide i bygda på lag med naturen? Møtet ble innledet av Ola Vaagan Slåtten og Hallvard Helland med en påfølgende diskusjon.

Høsten 2023 søkte Anne Kate Isumhaugen permisjon pga. sykdom, Gro Inger Auganes kom inn som fast medlem.

Det har vært deltagelse i ulike samarbeidstiltak, prosjektsamarbeid og rådsutvalg sammen med Statsforvalteren i Innlandet, Innlandet fylkeskommune, Innovasjon Norge og Innlandet Bondelag.

I Partnerskap landbruk har vi deltatt med overbygging på ledernivå og arbeidsgruppe. Partnerskapet er i regi av fylkeskommunen og har som mål å samhandle om ulike tiltak innen landbruket. Her sitter alle de ovenfornevnte med representanter i arbeidsutvalget.

Psykisk helse i landbruket – her har vi en vei å gå før alle kommuner har et oppgående tiltak, men OBS er inne med representanter fra lokallag i flere kommuner. Lillehammerregionen og Midtdalen+Nord-Fron har fått på plass sitt tilbud i løpet av 2023.

Landbruksrådgivningen i Innlandet har invitert oss til å delta i arbeidet med mentorordningen også i 2023. Noe vi synes er et viktig tiltak for å hjelpe nye inn i rollen som landbruker. I år representerte Hedmark BS oss i møtet for utvelging av mentorer.

Utmarkssaker arbeides det mye med i samarbeid med enkeltmedlemmer og lokallag. I 2023 har vi bl.a uttalt oss om utbyggingsplaner på Beitostølen og i Skåbu og nestleder Hallvard Helland deltok på debattmøte i Valdres om temaet nedbygging av utmark før kommunevalget.

OBS er representert i Landbruksråd Innlandet. Leder møtte på ett møte i styringsgruppa høsten 2023. I 2023 ble det vedtatt sentralt å erstatte dette med Landbrukssamvirke Innlandet fra 2024. I den nye organisasjonen blir styringsgruppa erstattet av et sekretariat av ansatte i noen regionale samvirker og Bondelaget. OBS er ikke med i sekretariatet, men vi er med og kan møte på det årlige møtet som bestemmer aktivitet og fordeler midler.

I Jordvernalliansen deltar vi på årsmøtet. Pål Kjørstad har gått inn som vara til styret i Jordvernalliansen. I år var vi representert ved fylkessekretær på årsmøtet.

I tillegg blir vi invitert til å delta på ulike prosjekter vedr lokalmat. På tampen av året ble vi kontaktet for å vurdere mulig deltagelse i «Matfylket Innlandet», som nå går inn i en ny form. Dette er et samarbeid mellom de fleste aktørene i Innlandet.

Vi er i styringsgruppa til Fjellbeiteprosjektet som er i regi av NIBIO.

Siden Hedmark og Oppland ble slått sammen til Innlandet, har vi i en del tilfeller delt på oppgavefordelingen mellom de to fylkeslagene. OBS har også 2023 hatt representasjon i interne utvalg i NBS, se egen oversikt over dette.

Terje Holen inngikk i 2022 en tre års avtale med OBS der han skal følge opp arbeidet med Åseng på Maihaugen og Mataukfestivalen på Lillehammer.

Styremedlemmene har som tidligere år, hatt fadderansvar for lokallagene i OBS. Det meste av kontakten med lokallag har foregått med utveksling av epost fra og til fylkeskontoret, og gjennom direkte kontakt med styrets leder. Intern informasjon har stort sett vært gjennom bruk av e-post, hjemmeside og sosiale medier. Det er holdt tre teamsmøter med lokallagslederne. Ekstern informasjon har foregått gjennom OBS sin hjemmeside og facebookside. fylkeslaget har gjennom året avgitt fire høringsuttalelser.

Foto: Trond Taralrud

Fylkesstyret og fylkeskontor.

Svein Løken – Leder

Hallvard Helland – Nestleder

Anne Kate Isumhaugen/Gro Inger Auganes

Trond Taralrud

Niklas Grøterud

Kari Hanne Pavenstädt har vært ansatt som fylkessekretær i 40 % vinterstilling.

Hvorfor skal jeg være eier av TINE-samvirket?

- Et samvirke som jobber for best mulig økonomisk resultat fra din melkeproduksjon.
- Trygg og forutsigbar avsetning av melka.
- Tilgang til verdifull kompetanse i alle deler av melkeproduksjonen.
- En gunstig startpakke som ny bruker.
- Et godt faglig og sosialt miljø i produsentlaget.
- Et samvirke som sikrer deg konkurransekraft og påvirkning videre i verdikjeden.

Sammen skaper vi et levende Norge

medlem.tine.no

Medlemsfordeler:

- *Medlemmene i OBS har rabatt på sine forsikringer gjennom NBS sin avtale med Gjensidige Forsikring. Ny medlemsavtale ble inngått mellom NBS og Gjensidige våren 2020.*
- *NBS har også advokatavtale med Advokatfirmaet Henriksen & Co. ANS.*
- *Som medlem av Oppland Bonde- og Småbrukarlag kan du få inntil en time gratis juridisk veiledning av en jurist ved et av de to advokatkontorene "Advokatene i Valdres" og "Advokatfirmaet Thallaug*

ANS". Advokatene i Valdres har adresse Fagernes. Advokatfirmaet Thallaug ANS har adresse Lillehammer. Medlemsnr. må oppgis ved henvendelse.

- *30% rabatt på arbeidsklær, skalljakker, T-skjorter, verneutstyr, ullundertøy, regnsett, hørselvern, mm fra Wenaas.*
- *OBS har samarbeidsavtale med Ramirent hvor medlemmene får rabatt på leie av utstyr. Medlemsnr. må oppgis ved henvendelse. Her er det til dels store rabatter å få.*
- *Har du spørsmål om økonomi og forsikring? Som medlem i Norsk Bonde- og Småbrukarlag kan du henvende deg til vår økonomirådgiver Svein Løken. Han er tilgjengelig på epost, samt på telefon hver mandag mellom kl. 20 og 22 og hver fredag mellom kl. 9 og 11.*

Telefon: 900 42 883 Epost: sv.loken@gmail.com

Se hjemmesida til Norsk Bonde- og Småbrukarlag for å få informasjon om medlemsfordelene på følgende nettsadresse:

<https://www.smabrukarlaget.no/om-oss/bli-medlem/medlemsfordeler/>

Foto: Magnus Aass

Litt tryggere gårdsliv

Forsikring

Pensjon

Livs- og helseforsikringspakken **Enkelt Liv** er tilpasset deg som driver enkeltpersonforetak – også deg som er bonde.

Blir du syk eller skadet, får du økonomisk hjelp til å gjøre nødvendige tiltak for deg, familien og driften.

Les mer på gjensidige.no/enkelt-liv, eller ring oss på 915 03100.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Gjensidige

Langsiktighet, sikkerhet og best økonomi

Enten du er storfeprodusent med 2 års produksjonssyklus eller kyllingprodusent med 30 dagers oppfostingstid, så ligger det et langsiktig perspektiv bak investeringene dine.

Da er det trygt å ha en samarbeidspartner med den samme langsiktigheten som selve grunnlaget for sin virksomhet. En samarbeidspartner som også garanterer for avsetningen din, uansett hvor du bor eller hvor stor produksjon du har. Men kanskje aller viktigst: En samarbeidspartner med et overordnet mål om å bidra til best økonomi for bonde - både på kort og lang sikt.

Nortura

Oversikt over lokallag og regionlag 31.12.23

<i>Lokallag:</i>	<i>Fornavn</i>	<i>Etternavn</i>
<i>Lesja/Dovre BS</i>	<i>Karl</i>	<i>Øygaard</i>
<i>Skjåk BS</i>	<i>Esben</i>	<i>Bjørnstad</i>
<i>Lom BS</i>	<i>Hallvard</i>	<i>Helland</i>
<i>Vågå BS</i>	<i>Øystein</i>	<i>B. Stubrud</i>
<i>Sel og Heidal BS</i>	<i>Thomas Ole</i>	<i>Stebergløkken</i>
<i>Nord-Fron BS</i>	<i>Ole Petter</i>	<i>Berget</i>
<i>Sør-Fron BS</i>	<i>Jon Arild</i>	<i>Heggelihaugen</i>
<i>Ringebu-Fåvang BS</i>	<i>Thomas</i>	<i>Ødegård</i>
<i>Øyer/Tretten BS</i>	<i>Astrid</i>	<i>Olstad</i>
<i>Gausdal BS</i>	<i>Stig</i>	<i>Garstad</i>
<i>Fåberg BS</i>	<i>Christian</i>	<i>Skyttermoen</i>
<i>Biri og Vardal BS</i>	<i>Randi</i>	<i>Hasvoldseter</i>
<i>Toten BS</i>	<i>Per Idar</i>	<i>Vingebakken</i>
<i>Hadeland BS</i>	<i>Viktoria</i>	<i>Stormdal</i>
<i>Søndre Land BS</i>	<i>Inger Lise</i>	<i>Sveum Aasbekken</i>
<i>Torpa og- Omland BS</i>	<i>Bjørn</i>	<i>Rustestuen</i>
<i>Etnedal BS</i>		<i>Ingen leder pr. dd.</i>
<i>Nord Aurdal BS</i>	<i>Tom</i>	<i>Myrheim</i>
<i>Øystre Slidre BS</i>	<i>Anne</i>	<i>Knutsdotter</i>
<i>Vestre Slidre</i>	<i>Kåre</i>	<i>Skogstad</i>
<i>Vang BS</i>	<i>Kjell Anders</i>	<i>Haugen</i>
<i>Hedalen BS</i>	<i>Torunn</i>	<i>Hagen Bolstad</i>

Oppdatert oversikt finnes på

<https://www.smabrukarlaget.no/oppland/lokallag/>

Utvalg

	Navn
For fylkeslaget:	
<i>Partnerskap Landbruk Innlandet Styringsgruppe</i>	<i>Hallvard Helland Ståle Støen</i>
<i>Vara:</i>	<i>Svein Løken</i>
<i>Partnerskap landbruk, arbeidsgruppe</i>	<i>Kari Hanne Pavenstädt OBS Ingar Elgvasslien HBS</i>
<i>Landbruksråd Innlandet Styringsgruppe Vara:</i>	<i>Ingar Elgvaslien HBS Niklas Grøterud OBS</i>
<i>Ansattrep.</i>	<i>Kari Hanne Pavenstädt OBS</i>
<i>Psykisk helse i landbruket, prosjekt NLR</i>	<i>Inger Lise Sveum-Aasbekken</i>
<i>Rondane-Dovre nasjonalpark Rådgivende utvalg Vara:</i>	<i>Bjørnhild Vigerust OBL Jan Erik Brenden OBS</i>
<i>Mataukfestivalen Lhmr.</i>	<i>Terje Holen</i>
<i>Kornsatsing Innlandet Ressursgruppe</i>	<i>Trond Skogen Vara: Trond Taralrud</i>
<i>Bedriftsutviklingsprisen 2023. Innovasjon Norge. Jurymedlem</i>	<i>Svein Løken</i>
<i>Landbruk, reiseliv og mat i Innlandet - Matregion Innlandet V/Henning Holmbakken</i>	<i>Kari Hanne Pavenstädt OBS</i>
<i>Jordvernalliansen</i>	<i>Pål Kjørstad 1.vara</i>
For NBS:	
Ansatt:	
<i>Seniorrådgiver</i>	<i>Anders Bakke Klemoen</i>
<i>Rådgiver økonomiske spørsmål/ forsikring – 10% stilling</i>	<i>Svein Løken</i>
<i>Samarbeidsutvalg med Gjensidige forsikring</i>	<i>Svein Løken</i>
Fram til landsmøtet 2023	

<i>Kvinneutvalget medlem 1.vara</i>	<i>Inger Lise Sveum Aasbekken</i>
<i>Ungdomsutvalget medlem</i>	<i>Simen Løken</i>
<i>Forhandlingsutvalget</i>	<i>Kjell Erik Brandstadmoen</i>
<i>Sakkyndig forhandlingene</i>	<i>Ander Bakke Klemoen</i>
<i>Rovviltutvalget medlem</i>	<i>Pål Kjørstad</i>
<i>Utmarksutvalget - leder</i>	<i>Ole Petter Berget</i>
<i>Småfeutvalget</i>	<i>Øystein Havrevold Kjell Erik Brandstadmoen Ola Kjørstad</i>
<i>Fjørfeutvalget</i>	<i>Magne Raastad</i>
<i>Inn på tunet-utvalget - leder</i>	<i>Emma Ellemann</i>
<i>Organisasjonsutvalget</i>	<i>Oda Kvisberg Cecilie Pérez</i>
<i>Økonomiutvalget</i>	<i>Inger Lise Sveum Aasbekken</i>
<i>Budsjettnemda for jordbruket</i>	<i>Anders Bakke Klemoen</i>
<i>Internt OBS:</i>	
<i>Rovviltutvalg. Leder</i> <i>Sør-Gudbrandsdalen</i> <i>Vest-Oppland</i> <i>Valdres</i> <i>Midt-Gudbrandsdal</i> <i>Nord-Gudbrandsdal</i>	<i>Ketil Gutubø</i> <i>Astrid Olstad</i> <i>Bjørn Rustestuen</i> <i>Vidar Hagen</i> <i>Trond Bakken</i> <i>Ketil Gutubø</i>
<i>Utdanning</i>	<i>Jon Ivar Tofte</i>
<i>Ressurspersoner innen ulike fagområder og geografi.</i> <i>Økonomi, forsikring, landbrukspolitikk, seterdrift.</i> <i>Økonomi, politiske kontakter, landbrukspolitikk.</i> <i>Seterkultur, lokalprodusert mat.</i> <i>Rovdyr, utbygging av hytter i beiteområder.</i> <i>Rovdyr.</i> <i>Landbrukspolitikk, organisasjonsarbeid, politiske kontakter, kommunale planer</i>	<i>Svein Løken</i> <i>Kristian Ekre</i> <i>Kathrin H. Aslagsby</i> <i>Ole Petter Berget</i> <i>Bjørn Rustestuen</i> <i>Terje Holen</i>
<i>Ungdomsutvalg. Leder</i> <i>Medlemmer</i>	<i>Jon Ivar Tofte</i> <i>Pål Ingar Vingebakken</i> <i>Jostein Visdal</i>

Fond	
<i>Solidaritetsfondet for småbrukere*</i>	
<i>Leder</i>	<i>Ståle Versland</i>
<i>Medlemmer</i>	<i>Ståle Versland</i>
	<i>Leif Huse</i>
	<i>Svein Løken</i>
	<i>Oddveig Pedersen Moen</i>
<i>Økonomi/regnskap</i>	<i>Kari Hanne Pavenstädt</i>

Solidaritetsfondet er ikke en del av fylkeslagets drift, men medlemmene velges av fylkesårsmøte i Oppland BS. Valgtiden for medlemmene er 6 år. Fondet har egne vedtekter. Fylkessekretærens oppgaver med regnskap og økonomi for fondet, er ikke en del av fylkeslagets drift. Det er ikke meldt om noen aktivitet i fondet i 2023. Styret skal i følge vedtektene ha fem medlemmer og disse skal utnevnes av årsmøtet i Oppland Bonde- og Småbrukarlag.

Foto: Kåre Skogstad

MR MJØSEN REGNSKAP

Autorisert regnskapsførerselskap

**Vi utfører alle regnskapstjenester
For alle selskapsformer innen
ulike næringsvirksomheter.**

**Vi benytter Duett regnskapssystem, som er det vanligste
regnskapsprogrammet for utarbeidelse av
landbruksregnskap.**

Vi kan også jobbe i virksomhetens eget system

**Ta kontakt for en uforpliktende samtale og ytterligere
informasjon om hva vi kan tilby av løsninger:**

Andreas Ekern 971 16 275

Knut Røkke 456 13 176

Alf Skjelstad 980 59 334

post@mjosenregnskap.no

Kontoradresse: Fautvegen 11, 2836 BIRI

Medlemsutvikling

Gjennom 2023 fikk vi 75 nye medlemmer. Det ble også ryddet opp i medlemsregisteret i tillegg til at noen meldte seg ut, slik at vi totalt fikk en liten nedgang.

Antall medlemmer pr.31.12.23:

OBS: NBS:

2012	1340	6527
2013	1318	6614
2014	1312	6600
2015	1411	6807
2016	1423	6872
2017	1415	6806
2018	1420	6624
2019	1366	6528
2020	1328	6187
2021	1292	6295
2022	1314	6488
2023	1298	6764

OS**ID****Smartere framtid
for folk og dyr**

Sammen inn i framtida

Å produsere nok av verdens viktigste vare – mat, mens vi samtidig beskytter felles naturressurser og tar godt vare på dyra, er blant de største utfordringene vi står overfor.

Skal vi kunne holde fram med å produsere god, sunn og sporbar mat, trenger vi verktøy og teknologi som gjør det mulig å utnytte ressursene enda bedre.

I snart 90 år har vi bidratt til at den norske bonden kan forbedre både produktivitet og lønnsomhet, og samtidig få en enklere hverdag. **Det har vi tenkt å fortsette med!**

OS ID / MSD Animal Health

Tlf. 62 49 77 00

post@osid.no

www.osid.no

NO-NON-240100001

Årsmøte 2023

Årsmøtet ble gjennomført på Hotell Norge Høsbjør

Hallvard Helland ønsket velkommen og foretok konstituering:

Møteledere: Svein Løken og Anne Kate Isumhaugen

Møtesekretærer: Kari Hanne Pavenstädt og Niklas Grøterud

Til å underskrive protokollen: Knut Åsødegård og Øystein Stubrud

Antall stemmeberettigede: 23 utsendinger.

Pga en feil ble det på årsmøtet godkjent at en delegat som ikke møtte, skulle skrive under protokollen. Saken ble tatt opp på styremøte 27.03.23. Vedtak: Styreleder Svein Løken skriver under sammen med Øystein Stubberud.

Regnskap 2022, budsjett 2023 og årsmelding for 2022 ble gjennomgått og enstemmig godkjent

Forslag og vedtak årsmøtet 2023:

Forslag 1. Honorering av tillitsvalgte

Styret i Oppland Bonde- og Småbrukarlag har i budsjettet lagt inn honorering av tillitsvalgte ved deltagelse på møter i regi av laget. Styret mener dette også andre enn styremedlemmer som blir bedt om å representere laget.

Reglement for honorering legges fram for årsmøtet 2023. Fra og med årsmøtet 2024 vil satser vedtas på årsmøtet etter innstilling fra valgkomiteen. Før budsjett og satser for 2024 utarbeides, må erfaringer og regnskapsutgifter for første år evalueres. Evaluering legges fram for årsmøtet.

Styrets forslag til regelverk for 2023/2024:

Møtegodtgjørelse:

Følgende møter honoreres:

- Arbeidsutvalg/styremøter
- Møter der styremedlemmet eller medlemmet representerer OBS i arbeidsgrupper/ utvalg/årsmøter i lokallag/samarbeidende organisasjoner m.m. Honorar er betinget av at medlemmet er forespurt/oppnevnt av Fylkessekretær/Leder eller styret. Honorar er betinget av at medlemmet avgir skriftlig rapport fra møtet innen en uke etter deltagelse. Det gis ikke honorar for møter der medlemmet mottar godtgjørelse fra andre. Interne utvalgsmøter honoreres ikke.
- Reisetid og forberedelsestid er inkl. når timer telles.
- Er medlemmet i tvil om møtet skal honoreres, skal dette avklares med Fylkessekretær/leder før møtet.
- Honorar gjelder også for de styremedlemmer som har fast godtgjørelse for sitt verv.

Honorar utbetales etter følgende satser:

1. Møter med fravær fra hjemmet på over 6 timer kr. 1160
- 2: Møter med fravær fra hjemmet på under 6 timer kr. 580
3. Digitale møter kr. 580

Satsene vedtas på årsmøtet hvert år etter innstilling fra valgkomiteen, og gjelder fram til neste årsmøte.

I tillegg til honorar får medlemmene kjøregodtgjørelse for bruk av egen bil eller dekning av reiser med offentlig kommunikasjon. Bompenger dekkes. Kjøregodtgjørelse utbetales etter den til enhver tids skattefrie sats.

Honorar og reiseutgifter utbetales etter innsendt reiseregning. Reiseregning sendes for hvert kvartal, innen utløpet av kvartalet. Rett til honorar og godtgjørelse tapes om reiseregning ikke sendes innen fristen.

Fylkesstyrets innstilling: Utarbeidet instruks for utbetaling av honorar og reiseutgifter vedtas.

Endringsforslag 1: Siste setning endres til «Rett til honorar og godtgjørelse kan tapes om reiseregning ikke sendes innen fristen»

Endringsforslag 2: Styret får fullmakt til å justere budsjett/satser gjennom året

Ord til saken: Thomas Ødegård, Live Langøygard, Kristian Ekre, Svein Løken og Kjell Erik Brandstadmoen.

Vedtak: Sak vedtas enstemmig inkludert endringsforslag.
Forslag fra styret i Oppland Bonde- og Småbrukarlag til årsmøtet

Forslag 2: Antall styremedlemmer i Oppland Bonde- og Småbrukarlag
På årsmøtet i Oppland Bonde- og Småbrukarlag i 2022 var det forslag om at antall medlemmer i fylkesstyret skulle reduseres fra 9 til 5 medlemmer. En lovendringskomite ble nedsatt for å se på dette og loven i sin helhet før årets årsmøte.

Nåværende styre i Oppland Bonde- og Småbrukarlag tolket fjorårets årsmøte dit hen, at et ønske om å redusere antall medlemmer var stort.

Valgkomiteen har nå arbeidet fram et forslag der det er satt opp 5 styremedlemmer og 4 varamedlemmer.

Dersom årsmøtet går for en løsning med 9 medlemmer, vil det ikke være varamedlemmer, en må da gå en ny runde med et ekstraordinært årsmøte for å velge disse.

Styret i Oppland Bonde- og Småbrukarlag mener at løsningen med et styre på 5 medlemmer er det beste for organisasjonen, da det gjør at det vil være lettere å fylle styret med representanter som ønsker å utføre en aktiv tjeneste for laget.

Hele lovendringsvedtaket behandles i sak 4 i henhold til saksliste.

Fylkesstyrets innstilling: Årsmøtet vedtar en endring fylkesstyrets størrelse ved å redusere antall medlemmer fra 9 til 5.

Ord til saken: Kjell Erik Brandstadmoen

Vedtak: Fylkesstyrets innstilling tas til følge.

Forslag 3: Kunnskapsformidling. Sjølberging.

Vi lever i ei tid der politiske, økonomiske og forsyningsmessige forutsetninger endres raskt. Endringene utfordrer flere forhold i vår hittil sorgfrie hverdag, som sterke prisøkninger på alle typer energi og også mat. Som samfunn har vi vendt oss til at fri flyt av varer og høg kjøpekraft løser alle utfordringer.

Samtidig med disse endringer må vi dessverre konstatere at det gjennom et par generasjoner med omtrent ingen fokus på sjølberging, har gått tapt svært verdifulle kunnskaper om produksjon av mat og matråvarer. Utnytting av lokale og tilgjengelige ressurser, kjøkkenhagen og kompostbingen har i lang tid vært sett på som unødvendige elementer i folks liv og hverdag.

Vi er godt kjent med at Oppland Bonde og Småbrukarlag tidligere har gjennomført prosjekter i skolen for å formidle og tilbakeføre kunnskaper om ressursutnytting og sjølberging. For tiden er vi kjent med at Øyer-Tretten Bonde og Småbrukarlag driver lokalt prosjekt om samme temaer i barneskolene i sin kommune. Fåberg Bonde og Småbrukarlag planlegger lignende tiltak rettet mot både skoler og en noe bredere befolkningsgruppe. Vi registrerer også at ønsker om å få del i nødvendig kunnskaper om enkel matproduksjon og behandling av matråvarer er økende i samfunnet rundt oss.

Skolene burde være et naturlig sted å starte med å tilbakeføre tapte kunnskaper om en økt sjølberging. I dagens skoleopplegg er faget «Mat og helse», det nærmeste vi kommer hele denne viktige saken. Skolene har ikke i dagens opplæringssystem hverken økonomiske, eller tidsmessige ressurser til å gjennomføre denne undervisningen på en god måte. Formidling og fagkunnskap ser også ut til å ha lav prioritering.

Fåberg Bonde og Småbrukarlag mener det er på høg tid at det tas grep for å få en endring både i kunnskapsformidling, men særlig er en endring i læreplaner og økonomiske ressurser viktig.

Fåberg Bonde og Småbrukarlag ber styret i Oppland Bonde og Småbrukarlag ta initiativ til møte med skolemyndigheter og politikere i Innlandet Fylkeskommune for å drøfte de overordnede føringene i undervisningsopplegg og prioritering av denne type kunnskapsformidling vi tar opp her. I tillegg må det samme styre ta

saken opp med kommunene i tidligere Oppland fylke. De økonomiske rammene for barne- og ungdomsskolene fastsettes gjennom vedtak i de respektive kommunebudsjetter. Økonomi og endrede prioriteringer er avgjørende for å styrke denne type undervisning.

Fylkestyrets innstilling: Saken legges fram for årsmøtet for videre behandling.

Ord til saken: Terje Holen, Thomas Ødegård, Jørn Skoe, Hallvard Helland, Astrid Olstad, Elin Ulsaker og Live Langøygaard.

Vedtak: Saken sendes tilbake til styret for videre behandling.

Foto: Gro Inger Auganes

Valg.

Verv	Navn	Bostedskommune	Alder	Periode
Fylkesstyret:				
Leder	Svein Løken	Øyer	60 år	2023-24
Nestleder	Hallvard Helland	Lom	50 år	2023-25
Styremedlem	Anne Kate Isumhaugen	Sør-Fron	57 år	2023-25
Styremedlem	Trond Taraldrud	Østre Toten	52 år	2022-24
Styremedlem	Niklas Grøterud	Gjøvik	32 år	2022-24
Varamedlemmer:				
	Magnus Aass	Østre Toten	60 år	2023-24
	Gro Inger Auganes	Østre Toten	49 år	2023-24
	Bjørn Rustestuen (rovdyr)	Nordre Land	67 år	2023-24
	Ellen Marie Sørungård Syse	Lesja	44 år	2023-24
Revisorer:				
	Kristian Ekre	Nord-Fron		2023-24
	Arne Ulen	Nord-Fron		2023-25
Valgkomité:				
	Per Idar Vingebacken	Østre Toten		2022-24
	Tore Kiil	Nord-Aurdal		2022-24
	Terje Hasvoldseter	Gjøvik		2023-25
	Erlend Dokken	Sel		2023-25
	Elin Rømyhr Haugen	Vang i Valdres	vara for Kiil	2023-25
	Kristoffer Bergum	Gjøvik	vara for Hasvoldseter	2022-24
	Jon Ivar Tofte	Gausdal	vara for Dokken	2022-24
Representantskapet i NBS m/personl. vara				
	Leder i styret Svein Løken	vara Anne Kate Isumhaugen		
	Nestleder i styret Hallvard Helland	vara Trond Taraldrud		
Ungdomsutvalg:				
Leder	Jon Ivar Tofte	Gausdal	Gudbrandsdalen	2023-24
	Pål Ingar Vingebacken	Østre Toten	Toten/Hadeland	2022-24
	Jostein Visdal	Vågå	Gudbrandsdalen	2023-25

2022-2023:

Live Langøygard – leder

Per Idar Vingebacken

Terje Hasvoldseter

Jon Ivar Tofte

Konstituering av styret etter årsmøte:

Nestleder: Hallvard Helland

2.utsending til representantskapet: Hallvard Helland

Vara Trond Taraldrud

**Trenger du rask levering
av diesel?**

God lokalkunnskap sikrer deg rett produkt,
på rett sted og til rett tid.

Hernes Oljesenter
Kongsveien 171, 2636 Øyer.

Kontakt oss i dag for en hyggelig handel!
Kontor: 61 05 44 44 eller send e-post:
hernes.varme@oljesenter.no

BRUK DIN LOKALE OLJEFORHANDLER!

Jordbruksforhandlingene 2023 – innspill fra Oppland BS til Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Fakta om jordbruket i Gamle Oppland (fylkesmannen 2016) Bare til orientering

- Landets nest største jordbruksfylke målt i areal
- Landets nest største fylke av produksjon av reinkjøtt(tamrein)
- Landets største seterfylke og flest dyr på utmarksbeite
- Landets tredje største mjølkefylke
- Østre Toten er landets største grønnsakskommune
- Samlet verdiskapning i landbruket 4 mrd
- Fordeling av jordbruksareal: Grovfor 79%, korn 19%, potet/grønnsaker/bær 2%.

1. Økt inntekt – tetting av inntektsgap – konkret plan for opptrapping

Dette må være prioritet en to og tre i år. Inntektene må beregnes på reelle tall. Økte kostnader til innsatsfaktorer og renter har ført til vi kan se langt etter tettingen av inntektsgapet som ble lovet i jordbruksforhandlingene 2023. Vi har regnet på to melkebruk, ett med kvote på 120 tonn og ett med kvote på nesten 300 tonn. Med gjeld og renteøkning og de forutsetninger vi har satt for 2023 kommer begge ut med en til dels betydelig inntektsnedgang i 2023 i forhold til 2021. For bruket med stor produksjon, og betydelig gjeld etter utbygging, er situasjonen prekær og kritisk. Inntektene må økes for alle produksjoner og alle bruksstørrelser, men vi mener inntektene må økes mest for de som ligger lågest i årsverksinntekt fra før. **Forhandlingsresultatet må inneholde en tidfestet og konkret plan for inntektsopptrapping**

2. Kriseplan for saueneæringa

Utmarksressursene, bondens gull er svært viktig for norsk matproduksjon, og er bærekraftig i et miljø og klimaperspektiv. Nedlagte bruk og færre dyr på beite er en trussel for kulturlandskapet og det biologiske mangfoldet med et variert dyre og planteliv. For saueneæringa blinker det nå røde varselamper for store deler av regionen, og det er svært viktig at næringa må sikrest i jordbruksavtalen. Med lavets inntekt pr årsverk, med høy gjennomsnittsalder, liten interesse for rekruttering, store og økende utfordringer med bruk og tap av utmarkbeite, så er **saueneæringa nå i fritt fall**. Gamle Oppland er landets største utmarksbeitefylke og i 2022 ble det sluppet 225230 sau/lam. En reduksjon av sau/lam på nær 29500 siden 2018. Av tidligere erfaring vet vi at i områder der bestandsmål og ynglinger av rovdyr er prioritert, blir utmarksbeitene mer eller mindre tømt for dyr. Dette ser vi et eksempel på i Nord Gudbrandsdal som har store tap til jerv, der på statens utkjøpsordninger for å få avviklet eller lagt om næringa. I tillegg er det store utfordringer og økende konflikter med arealpolitikken og nedbygging av gode beiteområder til fritidsformål d er beitenæringa tas lite hensyn til. Det er nå viktig å få styrka saueneæringa raskt for å hindre at flere legger ned. Mange bruk er allerede har avviklet, og flere står for tur. Derfor må inntektsgapet tettes.

Det må til en mer restriktiv rovdyrpolitikk slik at vi får regulert ned til et bestandsmål slik at det er mulig å drive utmarksbeite i hele regionen.

Vi trenger tydelige statlige og regionale retningslinjer for å styre ytterligere nedbygging av beiteareal og natur.

1 årsverk med sau tilsvarende 125 vfs må ha en økning på minst kr. 100000 kr.

Eget driftstilskudd må innføres etter modell fra mjølkeproduksjonen. Vi ser for oss et driftstilskudd på f.eks kr 50 000, som oppnås ved passering 50 vfs. Brukere med under 50 vfs får kr 10 000 pr 10 vfs. Fra nr 10. 10-19 vfs kr 10 000, 20-29 vfs, kr 20 000, 30-39 vfs kr 30 000, 40-49 vfs, kr 40 000

Styrking av beitetilskuddene, med særlig vekt på utmarkstilskuddet. Husdyrtilskudd etter pyramidemodellen. Øke husdyrtilskuddet på bevaringsverdige raser.

Prisløypa for lam må endres slik at hovedtyngda av lammene oppnår bedre pris. Dette for å hente ut maksimal produksjon på beite/grovfor og redusert kraftforforbruk. Nedtak av avregningsprisen ikke før i uke 43. Tilskudd til norsk ull økes.

Dyrevelferdprogram sau:

Fra slutten av 2023 er det planlagt å starte opp dvp på sau. Her må det innføres ett ekstra tilskudd på kr.5000,- pr produsent for å kompensere for ekstra kostnader. Produksjonsregulering av sau/lam: Her må det på plass gode reguleringsverktøy, og en statlig regulering må skje i samarbeid med saueneringa som må være en sentral part.

Kommentar til produksjonsregulering:

Vi har tro at å innføre pyramidemodellen med tanke på tilskudd kan føre til at det ikke blir så lønnsomt å ha flere hundre vfs og kan dermed bidra til en viss produksjonsregulering. Mange av de som satset høyt har nå landet på jorda

Foto: Kåre Skogstad

Sammen tar vi vare på jorda, dyra og framtida

Felleskjøpet tilbyr deg de beste produktene og helhetlig rådgivning i alle deler av bondens drift. Fra maskin og redskap, driftsbygninger og fjøs, til fôr, plantevern, såvare, gjødsel og øvrige landbruksrekvisita.

Vi er tilgjengelige hele året, og er eneste totalleverandøren med skreddersydde produkter og tjenester til landbruket.

Tlf: 72 50 50 50 • felleskjopet.no

igjen og redusert betraktelig. Slik sett så kan en «skumme toppen» som kan bidra til at vi får en får en mer stabil og levedyktig næring. Ellers så har vi ingen fasit, men en form for produksjonsregulering må på plass. Vår største bekymring er hvordan forhindre videre avvikling på de som allerede er etablert og/eller at besetninger blir halvert og går over til innmarksbeite.

Investeringstilskudd:

Ved prioritering av investeringsstøtte må gårdens egne ressurser som beite og areal legges til grunn, og ikke stilles krav til produksjonsøkning.

3. Ammegeit:

Ammegeit er foreløpig relativt liten i nasjonal målestokk, men antallet er økende. Den har stor betydning for den enkelte produsent, og må nå sidestilles med sau i utmåling av produksjonstilskudd. Tilskuddssatsene i dag er lik, men betingelsene for å telle ammegeit og sau er ulike. Det er nå på høy tid å rette opp denne skjevheten å ta dette inn i jordbruksoppgjøret.

Vi tar med det innspill fra en av våre medlemmer med denne produksjonen;

Det gjelder hvordan ammegeit og sau defineres ulikt i jordbruksavtalen, og dermed også i søknaden om tilskudd når det gjelder antall dyr. Definisjoner står på s. 24. i jordbruksavtalen 2020/2021.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/ea041f8e28be41b2b61e22119b0d079e/jordbruksavtale-2020-2021.pdf>

I praksis vil det si at alle påsett som ikke har kjea før telledato 1. mars. ikke kan føres opp i søknaden hvis du har geiter. Hvis du derimot har sau kan du føre opp alle som er født foregående år, uavhengig om de har fått lam. De fleste ammegeitprodusenter vil vi anta har kjeing etter 1. mars.

Beløpet man får i tilskudd pr. dyr er likt for ammegeit og sau så det er er veldig merkelig (og urettferdig...) at denne definisjonen skal være ulik. Det er ikke mulig å fremskynde kjeing til før 1. mars så for oss i år innebærer det at vi mister tilskudd for 16 dyr, det utgjør over 1/3 av den vinterfora besetningen vår. Dette er altså dyr som skal få kje, men dessverre ca. en og en halv måned etter telledato.

4. Mjølkegeit:

Husdyrtilskuddet for de første dyrene og driftstilskuddet må styrkes.

1. Kriseplan for mjølkeproduksjonen

*Antall mjølkeprodusenter er under det som trengs for å opprettholde en produksjon og landbruk over hele landet. Vi har ikke en produsent å miste. Det aller viktigste også i denne produksjonen er å styrke økonomien for alle bruksstørrelser. Slik det er nå jobber de som har fulgt rådene om utvidelse, kvote og jordleie nesten livet av seg. Uten mulighet til å særlig ferie, fritid og familieliv. Vi kan ikke oppfordre produsenter til å ta opp milliongjeld for å bygge om til lausdrift uten at det er en produksjonsøkonomi i botn. Så lenge denne ikke finnes mener vi **at kravet om lausdrift må endres slik at det bare gjelder ved nybygg**. Det finnes fortsatt mange oppegående båsfjøs i god stand. Kombinert med mye beitebruk, seterdrift osv vil disse gi like god dyrevelferd som lausdriftsfjøs. Kravet om sjukebinger må tilpasses slik at det er lett å tilpasse seg. Kravet til mosjon for båskyr i vinterhalvåret må frafalles og heller sette krav til lengre periode med beite om sommeren. Disse kravene som gjelder fra 2024 vil garantert føre til ytterligere frafall av produsenter.*

5. Litt utdyping om mjølk og storfe:

Norsk landbruk har fått to store krav: alle kyr skal vera i lausdriftfjos innan 2034 og vi skal på same tidspunkt auke sjølbergingsgraden frå 40 til 50 %. For å få til dette må vi ha alle gardsbruk som er i drift i dag med vidare og helst få nye med. Gardane må i større grad drivast etter ressursgrunnlaget

på garden og ha god utnytting av utmarksbeite. Vi bør også tilstrebe høgare grovforandel. Dette vil samla sett gje noko lågare avdrått. Auka andel økologisk og fokus på jordhelse er også visjonar i landbrukspolitikken. Skal vi etterkoma dette vil konsekvensen vera mindre bruk av kunstgjødsel og fokus på lettare utstyr. Eit landbruk med noko lågare avlingar og som i mindre grad er rusta for leigejord og store avstandar.

Vi er ikkje usamde i at ei velfungerande lausdriftfjos har god dyrevelferd. Men det er ikkje berre dette som avgjer kor godt syra har det. Viss den som eig fjaset stadig må jage auka produksjon og omsetning for å klare seg økonomisk kan dette få negative konsekvensar for dyrevelferda. Store drifseiningar gir mindre rom for å bruke beite og utmark. Ein bonde med færre dyr, lågare gjeldsgrad og større overskot både økonomisk og mentalt gir meire rom for oppfølging av enkeltdyr og bruk av utmarka. Eit forbod mot ku i båsfjos vil redusere norsk sjølforsyning i ei tid dette er vitigare enn nokon gong. Vi blir enda meir avhengige av å få maten frå andre land der dyrevelferda ikkje nødvendigvis er betre enn i eit velstelt, norsk båsfjos. Viss vi skal ha landbruk over heile landet må vi behalde alle som driv i dag og helst rekruttere nye inn i næringa. Med dagens rammevilkår er det umogleg å klare både lausdriftkravet og måla om auka sjølbergning og bærekraft. Oppland Bonde - og Småbrukarlag meiner kravet om lausdrift berre skal gjelde ved nybygg. Kravet om fødebingar og antal veker på beite må tilpassast det enkelte bruk slik at det sikrar god dyrevelferd. Dette kan sikrast gjennom DVP. Vi kan ikkje innføre krav som gjer at bønder som har investert og fått tilskot til å bygge om ikkje tilfredstiller krava og må avvikle. Forbetringar må kome over tid i takt med naturleg oppgradering. Det er ingen som er så opptatt av god dyrevelferd som den som lever av og med dyr. Viss økonomien tillet det og fordelane viser seg å vera tilstrekkeleg store vil lausdrift og andre dyrevelferdskrav bli innfridd over tid.

6. Styrking av økonomi:

Det må bli en kombinasjon av markedspriser og budsjettmidler. Når det gjelder melk mener vi at målprisen bør økes minst ei krone, samtidig som det vedtas en vidare opptrapping de kommende årene. I tillegg bør husdyrtilskudd økes betydelig for de første intervallene. Også driftstilskudd. Men vi møter på en utfordring med at vi kan nå taket på gul støtte i wto-systemet, og da må vi mene noe om hva som skal fjernes fra målprissystemet. F.eks å fjerne kvalitetsbetaling på melk fra målpris og ha kun fast ordinær kvalitet innenfor målpris. Redusert volum på melk og korn vil frigjøre noe på gul støtte.

Driftstilskudd ligger innunder blå støtte og der ligger det ikke inne samme begrensing.

Miljøtilskudd ligger på grønn og der er det ingen begrensning, derfor viktig å få teigbasert fortest mulig men må bli rettferdig. Kan være noen med gras i sone 5 som taper på det, men må da kompenseres på andre måter. Beitetilskudd er også grønn, så rom for mer økning her.

Økonomien i ammeku er av de dårligste. Her bør det komme mer på driftstilskudd, men vi synes modellen bør være mer lik som på melk, slik at det ikke stimulerer til 40 kyr. Men mye bør tas i markedet.

Også er vi veldig for tilskudd til kastrater, kanskje i kombinasjon med utmarksbeite tilskudd.

7. Korn:

Kornpris bør økes videre.

Prisnedskrivning av norsk korn bør begrenses.

Prisen på norske protein og oljevekster bør økes betydelig, på dette kan nedskrivning gjerne økes. Det bør innføres en betydelig avgift på importert soya og raps.

Prisnedskrivning på importert karbohydrat råvare bør fjernes og aldri innføres igjen.

Driftstilskudd og arealtilskudd kan kompensere for dem som blir rammet av høyere kraftforpriser, i kombinasjon med markedspriser.

Avslutningsvis vil vi understreke at vi ikke for enhver pris må bli enige med BL om et felleskrav hvis det ikke inneholder nok av vår politikk. Da er det bedre å fronte i media at vi har andre løsninger.

2023 – Året med mye vær

Forsommeren 2023 hadde vi et nydelig vær i hele Oppland. Varmt og tørt. I alle fall nydelig for de som ikke er opptatt av at grøden på jorda skal vokse...

I juni begynte det å bli kritisk tørt for jordbruket i hele fylket. Unntatt kanskje i Ottadalen, der er de vant med at «skaffer vår herre sol, så skaffer oss sjølve væte». Vatningsanlegga gikk for fullt.

I juni inviterte Statsforvalteren i Innlandet til to Teams møter om tørkesituasjonen. Fylkesleder i Oppland deltok på begge. Der fikk vi en oversikt over situasjonen, avlingsprognoser mm. Første slåtten ble sterkt redusert i store deler av fylket.

I slutten av juni begynte det å regne og en kunne begynne å se lysere på situasjonen. For en del korn kom nok regnet for sent. Men regnet ga seg ikke.... Det regnet og regnet. Juli-august og september ble svært våte måneder. Aller verst var det i starten av august, da uværet «Hans» herjet. Enkelte deler av fylket ble svært hardt rammet, med store oversvømmelser og rasering av landbruksareal. Spesielt var midt-Gudbrandsdalen, Vestre dalføret i Gausdal, området ved Dokka og søre deler av Valdres hardt rammet.

Nå ble det «flom-møter» i stedet for tørkemøter. Den 18.august inviterte Statsforvalteren til samling på Sygard Forr på Sør-Fron. Dit kom landbruks- og matminister Geir Pollestad med følge for å se på elendigheten. Faglagene fikk komme med innspill på de ønsket av hjelp og tiltak. Fylkesleder i OBS kom med appell og sa bl.a at det er særdeles viktig med rask og ubyråkratisk utbetaling. Og at mange har dårlig likviditet fra før og en slik hendelse som "Hans fra Helvete" (sitat Ole Tvette Muriteigen som også har tatt bildet) kan være det som gjør at lasset velter.

Jeg vektla også at nå må reparasjoner gjøres ordentlig så vi er bedre forberedt til neste flom.

Sendte med statsråden "jukselapp" så han husker råda jeg ga 😊

Foto : Ole Tvette Muriteigen

Uka etterpå deltok fylkesleder på et nytt møte på Sør-Fron. Invitert av ordfører Ole Tvette Muriteigen. Dit kom landbrukspolitisk talsmann i Sp på Stortinget Per Olav Tyldum og stortingsrepresentant for Oppland ; Bent Fasteraune. Landbruket i Sør-Fron sammen med fylkesleder i Oppland BS fikk lagt fram utfordringene landbruket er i med dårlig økonomi fra før og mye ødelagte avlinger på toppen. Flere i Fron fikk tørket bort 1.slåtten og 2.slåtten ble enten oversvømt eller kunne ikke høstes pga våte jorder.

I starten av september sendte fylkeslaget brev til Statsforvalteren og ba han ta initiativ til et møte med faglag, rådgivere, samvirker, fôrleverandører mm for å drøfte avlingssituasjonen, da vi så at mange får lite vinterfôr av god

kvalitet. Møtet ble avholdt den 14.9. Konklusjonen i møtet var at situasjonen varierer mye i fylket. En del områder har underskudd på vinterfôr. Men ingen av de som deltok på møtet, med unntak av Oppland Bonde- og Småbrukarlag ønsket å engasjere seg i noe felles opplegg for å skaffe fôr. Dette ble begrunnet med erfaringene fra 2018.

Den 6.9 inviterte fylkeslaget alle lokallag til et Teams møte om situasjonen. De som deltok ga uttrykk for at noen områder var svært hardt rammet av den dårlige sommeren, mens andre områder har nok fôr, men mye av dårlig kvalitet.

Den 27.september inviterte Hedmark Bonde- og Småbrukarlag, Oppland Bonde- og Småbrukarlag og Innlandet Bondelag til felles Teams møte om avlingssituasjonen og erstatningsordninger:

Program:

- Naturskadeordningen ved Bjørnar Ansnes, Landbruksdirektoratet*
- Produksjonssvikordningen ved Lars Martin Hagen, Statsforvalteren i Innlandet*
- Forsikringsordninger ved Torfinn Jæger og Rikard Bakken, Gjensidige Forsikring*

Når vi summerte opp på høsten 2023 er konklusjonen at mange tross alt fikk berget noenlunde vinterfôr i mengde, men at kvaliteten ble dårlig. De fleste som hadde for lite har nok fått kjøpt noe. Bl.a. var det dessverre en del som avsluttet husdyrproduksjonen i løpet av 2023, slik at det var noe fôr i markedet. En del har også fått tak i fra andre landsdeler. Den endelige fasiten får vi ikke før på våren 2024.

Og så er det mange som har mistet mye jord- rett og slett vasket bort. Mange av disse har fortsatt ikke fått erstatning. Og det er usikkert om det nytter å reparere så lenge det ikke blir tatt skikkelig grep for å forebygge nye skader, f.eks med å ta ut masse i elvene.

Dessverre er prognosene at vi i framtiden får oppleve mere vær slik vi hadde i 2023. Vi får likevel håpe det går en stund til det blir så ille.

Foto: Thomas Ødegaard

Regionale Miljøkrav

*I Oppland har vi jobbet mye i 2023 med å påvirke utforming av eventuelle **regionale miljøkrav**. Det er Statsforvalteren i Innlandet som har fått i oppdrag av sentrale myndigheter til å vurdere innføring av regionale miljøkrav i landbruket for å bedre miljøtilstanden i både lokale/regionale vassdrag og i Oslofjorden. I Oslofjorden er situasjonen kritisk. Slike miljøkrav for landbruket er alt innført i Akershus/Østfold delen av Viken. Kravene der går på at 60 % av jordbruksarealet på den enkelte driftsenhet skal ligge i stubb, med fangvekst eller gras gjennom vinteren. I tillegg er det krav om grasdekte dråg på erosjonsutsatte arealer, grasdekte striper mot vassdrag mm. Det det settes krav til er i stor grad det som det blir gitt **regionale miljøtilskudd** til. Men mens regionale miljøtilskudd er basert på frivillighet, blir kravene pålagt.*

*Arbeidet startet i mai 2023 ved at det ble oppnevnt en **styringsgruppe** med deltagere fra faglagene, Statsforvalteren og Fylkeskommunen.*

På bildet er fylkessekretær i OBS Kari Hanne Pavenstädt med. Hun starter som Hedmark BS sin representant. Kari Hanne ba på sommeren 2023 om avløsning pga mer jobb i Lillehammer kommune, og Øystein Havrevoll overtok hennes plass for Hedmark Bonde- og Småbrukarlag.

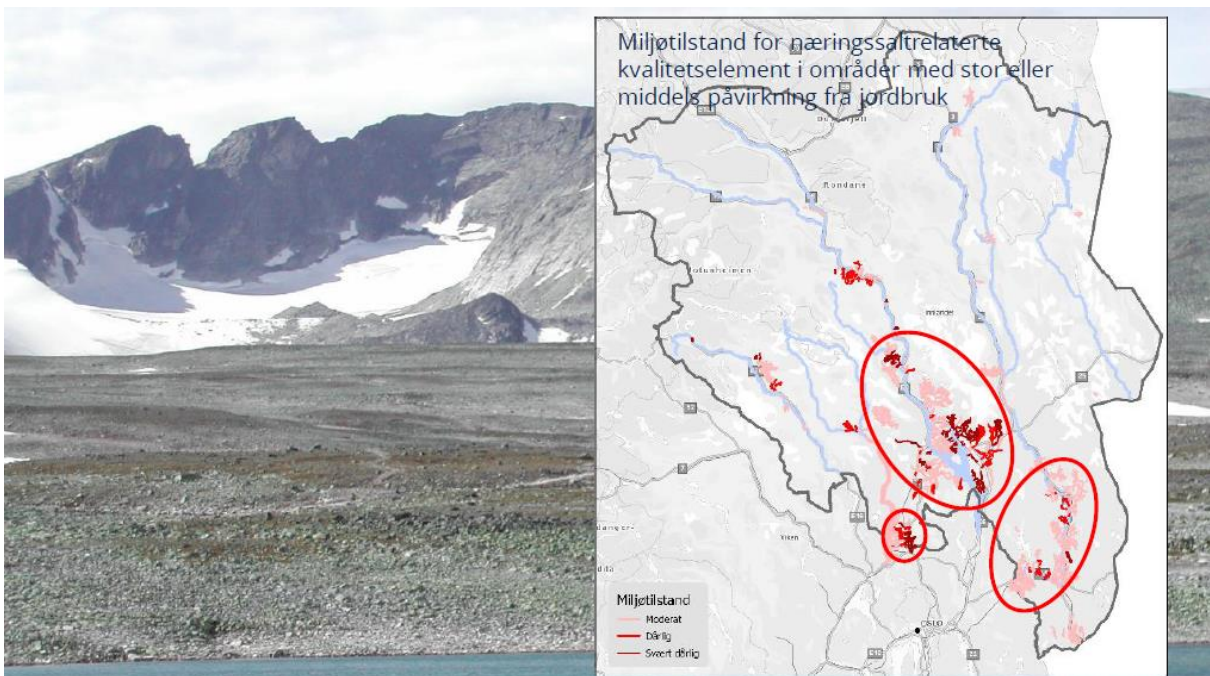
Styringsgruppa hadde sitt første møte den 25.mai. Der ble oppdraget presentert både fra Miljødirektoratet, Landbruksdirektoratet og

Statsforvalteren. Spesielt Miljødirektoratet var klare på at dette hadde vi dårlig tid på å få innført. Andre møtet var den 7.juni. På disse to møtene var hovedpunktet etter at vi fikk summet oss etter innledningene å diskutere hva vi skulle utrede for å skaffe oss nødvendig kunnskapsgrunnlag for å bestemme hva som bør /skal gjøres. Det er Nibio som har skrevet mye av dette kunnskapsgrunnlaget.

I september var styringsgruppa på Nibio Apelsvoll. Der fikk vi presentert hva de jobber med i forhold til kunnskapsgrunnlaget for eventuelle regionale miljøkrav i Innlandet i tillegg til at vi fikk en orientering om de langvarige avrenningsforsøkene de har hatt på Apelsvoll.

Første utkast av kunnskapsgrunnlaget ble presentert på et styringsgruppemøte den 4.10. Da begynte vi å dra konturene av hvilke geografiske områder som det er aktuelt å innføre krav i. I Opplandsdelen av Innlandet er det områdene rundt Mjøsa og på Hadeland der utfordringene med vannkvaliteten er mest utfordrende. Der er også i disse områdene det dyrkes mest ettårige vekster, korn, poteter og grønnsaker. Og naturlig nok er det der faren for avrenning er størst med åpen åker deler av året.

På kartet under ser en områder i Innlandet med middels eller stor påvirkning fra jordbruket:

I starten av oktober var det et stort seminar på Honne på Biri om arbeidet med Regionale Miljøkrav. Der møtte et stort antall fra landbruksforvaltningen

i hele fylket. Leder i Oppland Bonde- og Småbrukarlag og leder i Innlandet Bondelag holdt et felles innlegg om landbrukets syn på saken

I november inviterte Statsforvalteren styringsgruppa til befarings- og møte i Viken. (Lillestrøm og områdene rundt). Her var vi bl.a. på gardsbesøk hos en bonde som fortalte om sine erfaringer med miljøkrav i flere år. I Østfold og Akershus har de hatt krav en stund, og fra 1.1.23 ble det innført forskrift i større deler av Viken. På denne turen/møtet var det med representanter fra Statsforvalterne og Bondelaget på hele Østlandet, Rogaland og Trøndelag. Øystein Havrevoll, representant for Hedmark BS og Svein Løken fra Oppland var de eneste fra Bonde- og Småbrukarlaget.

*Parallelt med arbeidet i styringsgruppa var det en egen **referansegruppe** som arbeidet med kunnskapsgrunnlaget og forslag til tiltak. For landbruket stilte her de samme som i styringsgruppa. Referansegruppa består i tillegg av en del fra styringsgruppa, av representanter fra landbrukskontorene i fylket, fra Norsk Landbruksrådgivning og en fra Statsforvalteren i Viken.*

Før jul 2023 var Statsforvalteren kommet så langt at det ble laget et utkast til forskrift. Den skal sendes på høring etter hvert, men før det skal Nibio gjøre en konsekvensvurdering av de foreslåtte tiltak.

Målet til Statsforvalteren var i starten at det skal innføres regionale miljøkrav i Innlandet med virkning fra høsten 2024. På siste møte i styringsgruppa var det enighet om at dette blir for raskt. Nå er det aktuelt fra høsten 2025. Representantene fra landbruket har hele tiden prøvd å bremse farten på innføringen, og vi har ment at det er bedre å bruke gulrot i form av Regionale Miljøtilskudd i stedet for pisk med regionale krav.

En diskusjon i arbeidet har vært om en skal «spisse» tiltakene slik at det kun er områder nært vassdrag som får krav. Alternativet er modellen de har valgt i Viken med at en viss andel av foretakets areal skal overvintre i stubb. I Viken er det slik at de som er innenfor områder med krav må ha minst 60 % av sitt areal i stubb, gras med fangvekster el.l. Tanken med denne måten å løse det på, er at byrdene skal fordeles, og at det ikke skal gå mest utover de som ligger langs vassdrag. Styret i Oppland Bonde- og Småbrukarlag diskutert innføring av krav i flere møter. Vi har foreløpig havnet på at vi vil ha en «spisset» modell der det er lett å forstå for brukeren nytte av eventuelle krav.

I Oppland vil det som nevnt over eventuelt komme krav i Mjøsområdet og Hadeland. I nordenden av Mjøsa er foreløpig de områder i Gausdal der det kan dyrkes korn tatt med, mens f.eks Saksumsdalen et utelatt.

Parallelt med arbeid i Innlandet har Statsforvalteren i Oslo og Viken hatt tilsvarende arbeid i de deler av Viken som ikke fikk krav fra 1.1.23; Buskerud og Hadeland. Oppland Bonde- og Småbrukarlag har også deltatt litt i dette arbeidet, da vi har lokallag på Hadeland. Her har de kommet lenger. Forskrift var høring med frist i januar 2024. Forskriften som er foreslått er blåkopi av den som ble innført i resten av Viken fra 1.1.2023.

Foto: Hallvard Helland

Synlighet og profilering.

Ut over bruk og oppfølging av hjemmeside og Facebook OBS har vi i 2023 leserinnlegg skrevet leserinnlegg samt vært med på noen avisoppslag i GD, Nationen og Klassekampen.

Svein Løken:

Leserinnlegg:

Nationen - Produksjonsregulering framfor prisnedgang 28.08.23

GD-

14.04.23 Felleskjøpet Agri og kraftfôrpriser

03.05.23 Vil Arbeiderpartiet?

Hallvard Helland:

Nationen - Om bønder og løn 29.06.23

Klassekampen: - Dyr mat i eit dyrt land 05.05.23

GD -

Artikkel 28.01.23 Ingen bønder vil bygge om fra båsfjøs til laudrift: Mange er skeptiske om framtidig økonomi.

Artikkel 14.03.23 Arrangerte pølsefest for ei næring i motvind: Tala er stygge

Artikkel 25.03.23 «Ble glad og overraska over forslaget om å skrote løsdriftskravet»

Skoleprosjektet

Øyer/ Tretten Bonde og Småbrukarlag 2023. Også i år ble det gitt tilskudd til skoleprosjekt i Øyer Tretten Bonde- og Småbrukarlag.

Fra søknaden:

Utgangspunktet er årstider og gamle merkedager. Her kan det smettes inn kunnskaper om Primstaven og forskjellige merkedager gjennom året. Videre er intensjonen vår at vi skal tilbakeføre kunnskaper om sjølbergning og en bærekraftig utnytting av råvarer og ressurser. Dette betyr at elevene kan få praktiske erfaringer sammen med enkle teoretiske budskaper om forråds kultur, matproduksjon tilpasset årstidene og måter å utnytte forskjellige lokale ressurser på til mat. Våren som så- og plantetid. Dyr slippes på beite. Sommeren som produksjons- og voksetid. Høsten som den store høstetida av alle slags ressurser, og en start på matforråd som skal vare gjennom året. Vinteren som en tid for forvaltning av matforrådet slik at det ikke skades og alt kan utnyttes fram mot en ny vår.

Skolestart:

Plantebasert mat:

Bærplukking med sylting og safting. Skogsbær og hagebær.

For en del skogsbær, som multer og i lavereliggende strøk kanskje blåbær kan det være i seineste laget å regne med sanking av bær, ved skolestart. Likevel er det aktuelt å lete etter blåbær og tyttebær. Tyttebæra er ikke moden ved skolestart. I tillegg kan det være mulig å få plukke hagebær som rips, og stikkelsbær.

Bruk av frukt.

Det er stor sannsynlighet for at sjøplukk av epler og annen frukt er mulig innafor skolekretsen. Her kan en da forsøke direkte lagring, f eks av epler, for å spise direkte. Det er også mulig å lage soft, gele, og marmelade av frukt. Produktene kan oppbevares på glass, og trenger ikke kjøleskap.

Poteter og grønsaker.

Her tror jeg at det er et opplegg på potetplukking allerede. Skolen kan gjøre en avtale med enkeltelever om mulig levering av grønsaker fra skolehagene til skolekjøkkenet. Dette er gode utgangspunkter for å lage både supper og andre middagsretter.

Fisk.

Vi kan forsøke å få demonstrert legging av rakfisk, (råkåfisk). Her vil vi ta ansvaret for lagring og dersom elever og lærere skal smake når den er ferdig modnet, vil vi også få testet bakterieinnhold og andre utfordringer på et laboratorie, slik at det er fersk dokumentasjon på kvaliteten.

Etter høstferien:

Høsten er som navnet sier, den årstida da alt av matfornåd høstes. Veldig mange matråvarer må konserveres, (behandles) slik at de kan brukes i kostholdet gjennom hele, eller store deler av året.

Når vi kommer til oktober, vil vi så smått starte på slaktetida.

Lam til vanlige bruk om høsten. Her vil vi legge opp til at hver skole får et lam. Vi deler opp etter ønske, og på høsten er det jo fårrikåltid. En god anledning til å bruke kål fra elevenes skolehager. Ellers er det tid for salting, tørking og hermetisering.

Gris. På våre kanter er grisen fortsatt det slaktet som brukes mest til jul. Her også legger vi denne gangen opp til at skolene får tildelt en halv gris på ca 40 kg hel skrott. Med grisen vil forberedelse av julemat starte. Ribbe, medisterpølse, kjøttkaker, sylte, spekeskinke, koteletter, kraftbein og spekk til produksjon av innmat og spekepølser.

Griselakt er muligens det dyret vi kan få flest matretter ut av. Konserveringsmåter er salting, hermetisering eller bruke stykningsdelen fersk.

Hermetisering.

Vise hermetisering på norgesglass. Langtids oppbevaring av fersk mat og særlig kjøttmat.

Bake lefser og flatbrød.

Her tilbyr vi samme opplegg som inneværende skoleår. Muligheter for to omganger dersom det blir tid i timeplanen. Både lefse og flatbrød er en del av juleforberedelser, men samtidig et matforråd.

Aktiviteter etter nyttår.

Bake brød i steinovn.

Her har vi transportabel steinovn som kan kjøres til skolene. Elevene kan lage deiger på forhånd, og bakeren kan vise bruk av surdeig og sjølsagt steiking i en gammeldags steinovn. Dette er en aktivitet som kan tilpasses hele skoleåret.

Ysting og kinning.

Kinning av smør har vært gjennomført også inneværende skoleår. Dette opplegget kan vi gjenta. I tillegg ønsker vi å demonstrere ysting, men her er det foreløpig en del praktiske utfordringer. Det gjelder å skaffe transportabel ystepanne. Ysting er en aktivitet som tar mange timer, og det krever en hel skoledag. En fordel er at dersom dette kan gjennomføres, kan alle elevene komme innom å se på at mjølk blir til ost.

Innmat og blod.

Vi skaffer innmat av forskjellige typer og forskjellige dyr, og hjelper til med utstyr som kvern o l.

Dette er en opplæring i å utnytte hele dyret. Utnytte ressurser. Produktene brukes både til middag og til pålegg. Innmatkaker, leverkaker, leverpostei og patè, og innmatpølser.

Lage spekepølse.

Mars er årets beste tørkemåned, og spekepølse som skal tørkes på stabbur bør lages i slutten av februar eller begynnelsen av mars.

Oppbevaring.

Vise og forklare forskjellige måter å oppbevare matvarer på igjennom året. Kjeller, bod, loft. Stabbur hvis det er mulig.

Åseng

Denne sommeren har det i alt vært 13 formidlere i gang på Åseng, og det har i snitt vært lagt opp til

at det er bemanning 3 dager per uke. Formidlerne på Åseng er alle godt voksne og håndplukkede folk.

Dette gir garanti for fagkunnskap i formidlingen av bureiserhistoria.

Sommeren 2023 har vi lagt vekt

på å skape bilder av det virkelige bureiserlivet i praksis, og et så realistisk bilde av virkeligheten som

mulig. Med en utvidelse av antall formidlere har det i sommer vært både

«mann og kjerring» på

Åseng de fleste dagene. Bryting av ny jord med hakke og spade, har vært vist fram tre ganger

Potetåkeren er rensket og hyppet.. Slått med ljå og hersing av gras og tørking er gjennomført to dager.

Til å utføre disse oppgavene er det hentet inn kunnskapsrike personer i tillegg til bureiserne.

Maihaugens bønder har sådd åkeren sør- øst for stuggua, med hest og såmaskin. Dette ble gjort st.

Hanskvelden og mange besøkende stoppet opp for å se. Åkeren er rullet med gammeldags en – hestes åkerrull. Jordet på nersida av tunet ble delvis slått

med hest og en - hestes slåmaskin. Det er på denne måten gjennomført flere gode samarbeidsprosjekter mellom bøndene på Maihaugen og bureiserne på

Åseng.

Tekst fra rapport om Åseng som i sin helhet ligger på Oppland BS sin nettside, skrevet av Terje Holen.

Mataukfestivalen

Mataukfestivalen Lillehammer arrangeres andre helga i oktober hvert år.

OBS har vært aktivt med i Mataukfestivalen fra starten. Vi har hele tida arbeidet for å formidle kunnskaper om matproduksjon og utnytting av lokale ressurser. Målgruppa er både barn fra barnehagene, skoleelever og voksne.

En del kunnskapsformidling foregår som demonstrasjoner fra sena og utdeling av smaksprøver. Det er også muligheter for praktiske øvelser

gjennom å lage egne pølsedeiger. Vi bistår med stapping og trekking av pølsene og de fleste går hjem med to sjøllagede middagspølser i veska.

OBS har også vært klare på at Mataukfestivalen Lillehammer ikke skal bli et kommersielt arrangement, med fokus på eksotisk mat og importerte råvarer.

Mataukfestivalen Lillehammer har derfor så langt holdt seg unna store

bedrifter og kommersiell utvikling. Tiltaket retter seg mot vanlige familier og

både unge og eldre. I 2018 var temaet «Sjølgjort æ vælgjort», og i 2019 var

«Mat fra skog fjell og vidde», temaet. Koronaen førte til avlysing i 2020. I

2021, tapte OBS kampen for det lokale, og temaet ble «En smak av verden». Opplegget trakk ikke folk, og vi kom heldigvis tilbake til norske råvarer og norske ressurser. I 2022 var temaet «Hagen min». Formidlingen la vekt på hva som er mulig å dyrke i en vanlig hage, både av grønnsaker, bær og frukt.

***Årets Mataukfestival** hadde som tema «Sjølberging og beredskap». Vi var også så heldige å ha Charlotte Moen Gaustad som konferansier. Charlotte er utdannet kokk, og driver kunnskapsformidling med basis i nettopp det vi i OBS står for. Hun startet begge dager med å lage potetsuppe på sena. Av andre innslag begge dager hadde vi de lokale iskremprodusentene fra Øyer, som gikk gjennom forretningskonseptet sitt, produserte is og delte ut smaksprøver.*

Mataukfestivalen Lillehammer er bevisst lagt til skolenes høstferie, og mange skoleelever fra alle trinn var innom og deltok i en del aktiviteter. Kokk Frode Myklevik, hadde kokkekurs med barnehagebarn hele fredagen den 6. oktober. Dette er en tradisjon som vi har hvert år.

OBS sitt kunnskapsinnslag i år var oppdeling av lam på sena. Dette ble gjort med en innledende samtale mellom meg og Charlotte, der vi snakket om utnytting av beiteressurser, matkvalitet og sjølsagt kvaliteten på norske matråvarer. Delinga av lammet ble gjort med enkelt utstyr, og det ble vektlagt at kunnskapen skulle kunne benyttes på alle kjøkkenbenker. I tillegg forklarte vi om anatomi, stykningsdeler og hva som er mulig å få ut av et lammeslakt.

Tekst Terje Holen.

Foto: Kåre Skogstad

Klar for våren?

- med kvalitetsprodukter fra Norgesfôr!

Såfrø

Spør oss om vårt utvalg på både konvensjonelle og økologiske frøblandinger til surfôr, høy, beite og grønnfôr.

Rundballeplast

Vi tilbyr flere varianter av rundballeplast både til surfôr og halm.

Ensilering

GrasAAT Lacto, GrasAAT Plus og maursyre leveres i ulikt kvantum etter behov (25l, 200l, 1000l, bulk). Vi tilbyr også Kofasil-produkter.

Norgesfôr Vinstra Bruk

Tlf 61 29 01 20
vinstra.norgesfor.no

Norgesfôr Ottadalen Mølle

Tlf 61 21 18 20
ottadalen.norgesfor.no

Strand Unikorn

Tlf 62 35 15 00
strandunikorn.no

norgesfor.no

 NORGESFÔR

Alltid der for deg

Landsmøte i NBS

Landsmøte 2023 ble avholdt fysisk på Hamar 10.-12. november. Fra OBS deltok 30 utsendinger fra følgende 17 lokallag: Biri Vardal, Fåberg, Gausdal, Hadeland, Lesja/Dovre, Lom, Nord-Fron, Ringebru/Fåvang, Sel- og Heidal, Skjåk, Søndre Land, Sør-Fron, Toten, Vang, Vestre Slidre, Vågå og Øyer Tretten. I tillegg hadde OBS en ungdomsrepresentanter fra Gausdal BS og Jon Sivert Egeland og Jon Magne Moldal fra Sel- og Heidal BS, sistnevnte som utsending. Totalt var Oppland representert med ca 40 deltagere fordelt på delegater, fylkesnivå, ansatt og observatører.

Opplands representasjon i styret og ulike utvalg etter årsmøtet 2023:

Valgt på landsmøtet:

Styremedlem: Ellen Marie Sørungard Syse.

Ungdomsutvalget: Simen Løken

Kvinneutvalget: Viktoria Stormdal

Øvrige verv fra Oppland- fordelt etter landsmøtet:

Roviltutvalget: Pål Kjorstad og Astrid Olstad

Utmarksutvalget: Ole Petter Berget- leder

Småfeutvalget: Kjell Erik Brandstadmoen og Øystein Havrevold

Svineutvalget: Stig Garstad

Fjørfeutvalget: Magne Raastad – leder

Lokalmatutvalget: Thomas Ole Steberggløkken

Klima- og bærekraftutvalget: Jon Sivert Egeland og Kent Inge Hansen

Organisasjonsutvalget: Cecilie Pérez og Oda Kvisberg

Økonoimutvalget: Inger Lise Sveum-Aasbekken

Valgnemd: Kjell Erik Brandstadmoen, vara Thomas Ødegård

Anders Bakke Klemoen er ansatt som seniorrådgiver hos NBS og er utnevnt som medlem av budsjettnemda for jordbruket for perioden 2022-2024.

Saker til landsmøtet

OBS sendte to saker til landsmøtet, en av dem i samarbeid med Gausdal BS. Begge er politiske.

Fra Oppland BS

Forslag til arbeidsprogram: Erstatningsordningen for rovdyr

Saksframstilling:

Gardsbruk i drift

Norge har 3% dyrka mark og 45 % som kan nyttast til utmarksbeite. Skal vi auke sjølbergingsgraden må vi nytte utmarkesbeitet i større grad enn i dag. Det er difor også uttalt politisk målsetjing å auke bruken av utmarksbeite. For å få til dette er det to føresetnader som må vera oppfylt:

- Å produsere kjøtt på utmarksbeite må vera lønsamt nok til at folk vil drive i næringa*
- Det må førast ein rovdyrpolitikk som gjer det mogleg å nytte utmarksbeitet. Rovdyrproblem på toppen av generelt svak inntening i sauene næringa er nå i ferd med å utradere næringa i fleire område med rike utmarksbeite. Dei som har engasjert seg i rovdyrspørsmålet føler at det har vore mange møte der ein har diskutert problemet utan at noko skjer og at det er liten vilje til å gjera dei nødvendige tiltak for å kome ned på bestandsmålet.*

Erstatningsordninga for sau tatt av rovdyr gir berre kompensasjon for slakteverdien. Den totale økonomiske belastninga er langt større enn oppgjer frå slakteriet. Medgått arbeidstid til leiting etter kadaver, søyer som må slaktast grunna lam som blir drepe og påfølgande jurbetennelse, lengre fôringssesong ved tidlegsank og ikkje minst den psykiske belastninga ved å bli utsett for rovdyrangrep i saueflokken må i langt større grad kompenseras enn det som er tilfelle i dag

Vedtaksforslag fra forslagsstiller:

Landsmøtet i NBS ber styret ta initiativ til å setja ned ei gruppe som skal utarbeide eit nytt grunnlag for utmåling av rovdyrerstatning. Gruppa skal også sjå på det faglege grunnlaget som ligg bak 29 berekning av rovdyrbestand og dokumentasjonskrav for påvising av teljande dyr. Det vil vera naturleg å sjå på samarbeid med andre organisasjonar som har interesse av å delta i arbeidet

Vedtatt lik forslag

Fra Gausdal BS med støtte fra Oppland BS

Innspill til jordbruksforhandlingene: Løsdriftskravet

Saksframstilling:

Lausdriftskravet – mjølkeproduksjon

Gausdal har lenge vært kjent som «mjølkekommunen» i Oppland/Innlandet. På de siste 25 årene er det blitt borte ca 200 produsenter her, store og små, Av de vel 60 som er igjen er det ca halvparten som har båsfjøs. Mange av dem godt vedlikehold og fullt brukbare. Dette tror vi samsvarer med gjeldende tall på landsbasis. Vi mener det er helt urealistisk at det bevilges så store investeringsmidler gjennom Innovasjon Norge at disse fjøsene blir nybygd eller omfattende ombygd. Dagens prisnivå og stadig høyere rentenivå gjør det fortsatt nesten uoverkommelig og bygge nytt for kvoter på 100-150 000 liter mjølk eller mindre

Vi mener NBS bør gå for at lausdriftskravet KUN skal gjelde ved nybygg og at fristen som nå er ment å gjelde alle blir fjernet. Båsfjøsene må etterkomme kravet om lengre beiteperiode, kalvingsbinge og andre krav til oppstalling og dyrevelferd. Et godt drevet båsfjøs har som regel aldri anmerkninger i forhold til dyrevelferdsprogrammet. Å tvinge alle over på lausdrift synes vi mer minner om et yrkesforbud.

Skal intensjonen om landbruk over hele landet opprettholdes samt det å ta vare på små og mellomstore bruk kan ikke dette være riktige vegen å gå. Skal selvforsyningen i Norge øke må det til flere bruk og ikke en rasering av de som allerede holder på.

Oppland/innlandet er også av de sterkeste områder for setring/ bruk av utmarksbeite. Dette er en tradisjon og ønsket utvikling som har lett for å forsvinne med stadig større besetninger.

Sverige, som er medlem av EU, har ingen krav om eksakt dato for slutt i båsfjøs. De har krav om at dette kun vil gjelde for nybygg. Vi mener lausdriftskravet er den sterkeste negative faktor for ytterligere strukturendringer i mjølkeproduksjonen og ber om at NBS i tråd med sine overordnede målsettinger vil kjempe for å fjerne den eksakte sluttdatoen i 2034.

Vedtaksforslag fra forslagsstiller:

Landsmøtet bes om å tilslutte seg følgende vedtak:

Lausdriftskravet skal gjelde KUN ved nybygg. Hvis landsmøtet vedtar dette ber vi om at saken tas med videre inni jordbruksforhandlingene og i innspill til ny forskrift for hold av storfe.

Vedtak fra landsmøtet: Landsmøtet avviser forslaget.

Merknad: Det kom inn sak fra **Sogn og Fjordane BS** som omhandlet løsdriftskravet som gjengis her da det ble vedtatt.

Saksframstilling:

Laudriftskravet som trer i kraft 1.1.34 er det mest strukturrasjonaliserande vedtaket som er gjort innan jordbruket.

Kravet vil føre til at store delar av distriktsjordbruket som vi kjenner det i dag, vil bli lagt ned. Særleg er situasjonen alvorleg for dei små og mellomstore bruka som alle snakkar så varmt om.

Det er ikkje, og har ikkje vore økonomi til å gjennomføre ombyggingane det er krav om frå lausdriftskravet vart lansert og fram til no for dei mindre mjølkebruka.

Vedtaket i denne saken ble:

Krav om løsdrift skal kun gjelde ved nybygg.

Staten må sørge for fullfinansiering av nye krav, inkludert kravet om løsdrift, fortrinnsvis gjennom tilfredsstillende driftsøkonomi.

Sak framlagt av redaksjonskomiteen.

I tillegg la redaksjonskomiteen fram et forslag som tok i seg essensen av flere tidligere forslag:

Forslag til arbeidsplan: *Den varierte bruksstrukturen er kritisk truet - i hele landet (løsdriftskravet)*

Saksframlegg:

Norsk Bonde- og Småbrukarlag har lenge hatt som slagord at vi har ingen bønder å miste. Mange små og mellomstore båsfjøs anser løsdriftskravet i 2034 for å være

dommedagsdatoen for gårdsdriften. I dag er det et stort sprik mellom mål og virkemidler i jordbrukspolitikken. Nye lovkrav har blitt vedtatt med stort gap mellom vedtakstidspunkt og fra når de skal gjelde. Det viser seg å ha dramatiske konsekvenser. Man må se helheten, bruke skjønn og ha respekt for topografiske, geografiske og klimatiske variasjoner. Dette for at melkeproduksjon i hele Norge skal være mulig, og selvforsyning kunne opprettholdes og på sikt økes.

Løsdriftskravet mangler økonomiske rammer til å kunne gjennomføres. Begrensa investeringsmidler gjennom Innovasjon Norge tildeles kun utbyggingsprosjekt det kan reknes lønnsomhet til. Tidligere var dette til melkebruk rundt 35 kyr og flere. Nå er nok usikkerheten stor også her. Dette er stikk i strid med målet om et ressurstilpasset jordbruk over hele landet og satsing på små og mellomstore bruk.

Vedtak fra landsmøtet:

Løsdriftskravet omdefineres til et mål for omstilling til løsdrift. Alle kyr i Norge bør bo i et løsdriftsfjøs innen 2034. For å oppnå dette må arbeidstrykket med å gjøre det lønnsomt å investere i norsk matproduksjon holdes oppe. Ved oppsetting av nye fjøs skal innføring av løsdrift være et krav.

Foto: NBS

BAKERIET I LOM

MENNESKET LEVER IKKJE AV BRØD ALEINE...

SOLCELLER FOR ALLE LÅVETAK

Konkurransedyktig på pris

Totalleverandør

Gratis befaring

Uforpliktende tilbud

Scan QR-kode for å
se ditt solcelleanlegg

Ring oss på tlf.: **966 10 169** eller send en
e-post: **BL@solcellespesialisten.no**

Solcellespesialisten

Deltakelse møter og arrangementer.

Skåbukonferansen. Konferansen ble holdet for første gang i august 2023. Her var det lagt ned et stort arbeid i å få tak i foredragsholdere, og det ble til slutt et godt og gjennomarbeidet program.

Program for fagkonferanse

Fredag 18. august

Lunsj kl. 1300

- 1400-1415: *Åpning ved Anne-Marie Olstad, ordfører i Nord-Fron kommune*
- 1415-1435: *Tor J. Solberg, leder i Norsk Bonde og Småbrukarlag: Hvorfor trenger vi små og store bruk?*
- 1445-1510: *Bjørn Egil Flø, NIBIO: Utmarksbeitet - tradisjon og endring*
- 1520-1530: *Pause*
- 1530-1555: *Per Olaf Lundteigen, stortingspolitiker SP: Hvordan skal vi nå målet om å øke selvforsyningsgraden av mat på norske ressurser? Hvilke politiske grep må tas?*
- 1605-1630: *Edel Urstad, master i internasjonal matsikkerhet og lokal bygdeutvikler: Pri nr 1 -Tenke globalt, handle lokalt.*
- 1640-1650: *Pause*
- 1650-1715: *Katrina Rønningen, Ruralis - Institutt for rural -og regionforskning: Matproduksjon og beredskap i urolige tider. Er vi godt nok rusta?*
- 1725-1750: *Jorun Stubbsjøen, Statsforvalteren Innlandet: Matproduksjon og samfunnsikkerhet*

Lørdag 19. august

- 0900-0925: *Cecilie Hultmann, leder for bærekraft i Nortura: Er norsk matproduksjon bærekraftig?*
- 0935-1000: *Anders Norstad, blogger og samfunnsdebutant: Hvorfor har vi en jordbrukspolitikk?*
- 1010-1030: *André Sundero, eigar og kokk på Hindseter, Sjødalen: Stuttrest mat i vår tid*
- 1030-1050: *Jannicke Haug Dokkseter, Skåbu Fjellhotell: Slik gjør vi det. Tanker rundt tilgang på og bruk av lokalprodusert mat.*
- 1050-1100: *Pause*
- 1100-1145: *Oppsummering av Skåbukonferansen 2023 gjennom intervjusamtaler*

Skåbumarkedet mellom 11-15

Grilling av småfe –Traktorutstilling –Ponnyridning
Salg av lokalmat

Møte vedr. utkjøpsordning i forbindelse med rovdyr på Toftemo – Hallvard Helland

Dialogmøte hos statsforvalteren vedr. rovvilt v/ Bjørn Rustestuen.

Fåbergdagen – Svein Løken

RMK – Svein Løken

Møter vedr. tørke og flom – Svein Løken

Ringebu fårrikålfestival og nm i saueklipp – Svein Løken

Undervisning på Valle – Svein Løken

Åpning av skole året på Valle – Magnus Aas

Mentorordning – Hallvard Helle

Prosjekter.

OBS ble i 2022 med i fjellbeiteprosjektet i regi av NIBIO og sitter i styringsgruppa der. Det er avholdt et møte i Valdres i 2023 hvor de gikk igjennom prosjektets arbeid hittil.

Andre aktiviteter-henvendelser og saker.

Rovviltutvalget:

Utvalget har hatt to teamsmøter og en del informasjonsutveksling via meldinger.

Medlemmer har deltatt på Skåbu-konferansen, og nestformann har vore tilhører på roviltnefndsmøter sjå statsforvalteren.

Formann har deltatt på møte med styret i Oppland sau og geit saman med styret i Lom sau og geit for å få forandra soneinndelingen for gaupejakt i Gudbrandsdalen.

Noko det vart gjennomslag for.

Foto: Kåre Skogstad

Freda rovvilt

REGION 3 OG REGION 5

Status for jerv, gaupe, bjørn og ulv er hentet fra siste offisielle rapporter for artene per 10. mai 2023. Alle rapporter finnes på rovdatab.no. Her er også informasjon om biologi, forvaltning og forskning om de fire store rovdyrartene, samt kongeørn.

Freda rovvilt – Bestandsmål og status per 20. mai 2023	Jerv	Gaupe	Bjørn	Ulv
Bestandsmål/antall ynglinger i region 3	4	5	-	-
Bestandsmål/antall ynglinger i region 5	5	10	3	4-6* (3 helnorske)
Nasjonalt bestandsmål	39	65	13	4-6*
Status/antall ynglinger per 10. mai 2023 i region 3	6	**	-	-
Status/antall ynglinger per 10. mai 2023 i region 5	14	**	**	**
Status/antall ynglinger per 10. mai 2023 nasjonalt	52	**	**	**

*Sammen med region 4 | **Registrering av gaupe skjer vinter 2023/2024

Lisensfelling og kvotejakt 2022/2023	Jerv		Gaupe		Bjørn		Ulv	
	20.08.22-15.02.23	01.02.23-31.03.23	21.08.22-15.10.22	01.12.22-31.05.23				
Vedtatt kvote for lisens/kvotejakt i region 3	8	10	4	5				
Antall dyr felt på lisens/kvotejakt i region 3	5	10	-	-				
Vedtatt kvote for lisens/kvotejakt i region 5	35	-	3	14*				
Antall dyr felt på lisens/kvotejakt i region 5	20	-	3	5*				

*Utenfor ulvesone.

Skadefelling 2022/2023	Jerv	Gaupe	Bjørn	Ulv
Skadefelling i region 3/Oppland 01.06.22-15.02.23	-	1	-	1
Skadefelling i region 5/Hedmark 01.06.22-15.02.23	-	1	2	5

Kilde: Infobrosjyre fra Statsforvalteren i Innlandet, Rovvilt og beitesesong 2023

Statsforvalteren har erstattet 4 706 dyr søknadsåret 2023 (779 færre dyr enn i 2022). Merk at tallene for omsøkte dyr er høyere enn det som maksimalt kan erstattes, da normaltaper ikke er trukket fra hos alle søkere. Dersom man trekker fra alt normaltaper, kan det maksimalt erstattes 5 661 sau. I 2023 er det dermed erstattet ca. 83 % av det som maksimalt kunne vært erstattet.

Tabell 1: Oversikt over erstatningsoppgjøret 2023 sammenlignet med 2022.

	Antall søknader 2022	Antall søknader 2023	Dyr søkt erstattet 2022	Dyr søkt erstattet 2023	Erstattet 2022	Erstattet 2023	Erstatning, 2022	Erstatning, 2023
Oppland	202	193	4 250	4 259	2 855	2 864	7 615 816	8 368 765
Hedmark	140	130	3 765	3 036	2 630	1842	7 413 045	5 462 348
Innlandet	342	323	8 015	7 295	5 485	4 706	15 028 861	13 831 113

Kommune	søkt gaupe	søkt jerv	søkt bjørn	søkt ulv	søkt k.ørn	søkt fr. rovvilt	totalt søkt erstattet	erstattet gaupe	erstattet jerv	erstattet bjørn	erstattet ulv	erstattet k.ørn	erstattet fr. rovvilt	totalt erstattet	Sum Erstatning
Dovre	156	302	0	85	63	0	606	63	196	0	101	29	0	389	1 183 969
Lesja	0	949	0	0	34	0	983	0	777	0	0	12	0	789	2 307 936
Skjåk	0	457	0	0	51	0	508	0	438	0	0	14	0	452	1 283 493
Lom	17	117	0	0	47	0	181	6	113	0	0	15	0	134	392 645
Vågå	6	52	0	0	4	0	62	6	31	0	0	1	0	38	110 664
Nord-Fron	75	117	0	127	83	0	402	64	32	0	89	13	0	198	602 617
Sel	28	78	0	37	25	0	168	28	57	0	32	5	0	122	349 709
Sør-Fron	30	112	2	54	9	15	222	12	67	0	45	2	0	126	410 725
Ringebu	8	360	0	0	14	0	382	7	261	0	0	5	0	273	784 966
Øyer	0	77	0	40	0	0	117	0	33	0	28	0	0	61	179 923
Gausdal	77	0	0	0	35	0	112	64	0	0	0	0	0	64	167 784
Lillehammer	48	7	0	0	0	0	55	17	3	0	0	0	0	20	51 867
Østre Toten	22	0	0	0	0	0	22	5	0	0	0	0	0	5	11 574
Søndre Land	14	0	0	0	0	0	14	7	0	0	0	0	0	7	20 390
Nordre Land	83	1	0	0	71	0	155	52	0	0	0	0	0	52	126 518
Sør-Aurdal	73	12	5	0	28	0	118	60	0	0	0	0	0	60	173 299
Nord-Aurdal	28	0	0	0	8	0	36	21	0	0	0	0	0	21	62 125
Øystre Slidre	2	0	0	0	7	0	9	1	0	0	0	0	0	1	2 266
Vang	10	11	0	0	86	0	107	0	38	0	3	11	0	52	146 295
Oppland	677	2652	7	343	565	15	4259	413	2046	0	298	107	0	2864	8 368 765
Innlandet	922	4326	134	826	1072	15	7295	581	3125	8	650	342	0	4706	13 831 113

Kilde: Statsforvalteren i Innlandet, Erstatning for sau og tapt rovvilt i 2023

Rapport fra Rovvilutvalget OBS:

Tillatelse til skadefelling:

Gaupe 1 Uttak: 0

Ulv: 8. " 0

Jerv: 9. " 0

1.Hiuttak. 1.Tispe.2.Unger.(Lesja)

1.Tillatelse SNO. 2. Jerver i Lesja og Skjåk. Desember måne 0 uttak.

Kvotejakt:Jerv 7.dyr i 2023.

Gaupe.10. dyr.

Bestandsstatus:

Jerv.(4) Gjennomsnitt 3 år.5,3, før hiuttak, 4,3 etter uttak

Gaupe.(5) " " 6,8

Psykisk helse i landbruket

Oppland Bonde- og Småbrukarlag er en del av et prosjektet Bondens nettverk. De siste åra har flere kommet i gang med dette tilbudet i pr. i dag er dette et tilbud til 28 av 46 kommuner i Innlandet. Ta kontakt med eget landbrukskontor og hør om de har opprettet dette i din kommune.

I 2023 ble det opprettet en «rød knapp» på NBS sin nettside med tittelen «Hjelpetelefon for bønder».. Dette er et hjelpetilbud for hele landet. Ressursene bak denne knappen er Inger Lise Sveum-Aasbekken og Arne Aasbekken fra Søndre Land Bonde- og Småbrukarlag, samt Anette Sand,

fagkonsulent Søndre Land kommune. Her gis det samtalehjelp og veiledning til de som trenger det i landbruket – naboer, bonden, familien mm.

Lokallagene står, evt. bør stå, som en del av kommunens beredskapsplan ved hendelser i Landbruket, herunder psykisk uhelse, dyretragedier, brann ol.

Foto: Kåre Skogstad

Jordvernalliansen Innlandet.

Jordvernalliansen gjennomførte årsmøte 09. november 2023.

Kari Hanne Pavenstädt deltok fra Oppland BS. Per Kjørstad står som 1. vara til arbeidsutvalget i ett år.

Det utarbeides en årlig arbeidsplan.

Anders Bardalen, spesialrådgiver hos NIBIO holdt årets årsmøteforedrag. Fra jordvern.no sin nettsak om årsmøtet kan vi lese:

Spesialrådgiver i NIBIO, Arne Bardalen, var invitert for å inspirere til jordvernarbeid i Innlandet. Bardalen har mer enn 40 års erfaring og inngående kjennskap til mat- og landbrukssektoren både i Norge, Norden og globalt. Han er derfor en svært etterspurt foredragsholder som dekker tema om jordvern, klimarisiko, bærekraft og matsikkerhet. Bardalen ga oss et grundig og inspirerende innlegg, og han sa at jorda er nøkkelen og svaret på mange av utfordringene vi har i dag.

– Jord i god tilstand bidrar til å oppnå 13 av 17 av FNs bærekraftsmål, sa Bardalen.

Jordvernet har mange begrunnelser, og Bardalen nevnte blant annet: samfunnssikkerhet og matsikkerhet, bærekraft, verdiskaping, klimagassutslipp, naturfare, naturmangfold, landskap og miljøverdier, jordvern begrenser arealbruksendringer, differensiering etter kvalitet i alle landsdeler, og sist, men ikke minst, dyrkbar jord er en begrenset ressurs.

– Matsikkerhet, samfunnssikkerhet og grønt skifte forutsetter bærekraftig bruk av arealer, sa Bardalen.

Han ble takket av med melkesjokolade – et lite stykke Norge, og symbolikken er klar; når man tar en liten bit av plata titt og ofte, så er plata plutselig borte, og slik er det også i kampen for jordvernet.

Jordvernalliansen har egen hjemmeside og arbeidsutvalget i alliansen gir aktive høringsinnspill til jordvernsaker i kommunene. Det ble oppfordret til å være bevisst på saker i områdene våre og tipse både jordvernalliansen og media om saker som er aktuelle. For mer info på jordvern.no

Partnerskap landbruk

Etter sammenslåing av fylkeskommunene, fylkesmennene i Oppland og Hedmark til Innlandet, og overføring av forvaltningsansvar fra Fylkesmann til Fylkeskommunen, ble det nedsatt en ny ledergruppe for landbrukspolitiske og administrative spørsmål i Innlandet. Denne gruppen erstatter det gamle fylkesvise Landbruksforum. I 2023 har Bonde- og Småbrukarlaget vært representert i dette fora med Hallvard Helland i styringsgruppa. I arbeidsgruppa for partnerskapet har OBS vært representert med fylkessekretær Kari Hanne Pavenstädt. Arbeidsgruppen har i hovedsak behandlet spørsmål rundt midlene til Rekruttering og kompetanse (RK) og Regionale tilretteleggingsmidler (RT)

Ungdomsutvalget i OBS.

Det var ingen aktivitet i regi av ungdomsutvalget i 2023. Jon Magne Moldal stilte på landsmøtet som ungdomsutsending for fylkeslaget.

Innovasjon Norge.

Deltakelse i juryen for Bedriftsutviklingsprisen i Innlandet i regi Innovasjon Norge på oppdrag fra Landbruks- og Matdepartementet. Deltaker fra OBS var Svein Løken. Prisen for 2023 ble tildelt Monssveen gård på Ring i Ringsaker.

Høringsuttalelser

OBS har gitt høringsuttalelser alene og i samarbeid med andre i følgende saker:

Skåbugrenda – Nord-Fron BS

Reguleringsplan for Bygdin – Vang BS

Utbyggingsavtale for Liahaugstølen- Østre Slidre BS

Innspill til nasjonal jordvernstrategi

Resultat 2023

Inkl. i resultatregnskapet er inntekter på kr. 10.237 tilhørende Solidaritetsfondet for småbrukere og kr. 5.785 tilhørende utmarkskonferansen 2022, samt utgifter til utmarkskonferansen 2022 i regi av NBS på kr.87.915. **Resultatet for OBS blir etter korreksjon for disse to postene blir kr. 81.349**

Konto	Budsjett 2023	Regnskap 2023	Regnskap 2022
Driftsinntekter			
Salgsinntekter			
3001 Annonsealg årsmelding	29 000	30 100	31 700
3004 Tjenester for lokallag		-	424
3005 Refundert årsmøtemiddag		-	10 560
3200 Salgsinntekter - refusjoner samarbeidspartnere		11 563	25 253
3201 Utmarkskonferansen 2022		5 785	285 253
3210 Refusjon kontingent NBS	550 000	556 089	530 065
3250 Andre inntekter	99 000	103 712	107 234
Sum salgsinntekter	678 000	707 249	990 489
Andre driftsinntekter			
3910 Annen driftsrelatert inntekt		10 237	-
Sum andre driftsinntekter	-	10 237	-
Sum driftsinntekter	678 000	717 486	990 489
Driftskostnader			
Varekostnader			
4500 Advokat medlemmer	2 000	2 803	1 085
Sum varekostnader	2 000	2 803	1 085
Lønnskostnader			
5000 Lønn til ansatte	275 000	239 210	217 260
5005 Styrehonorar	60 000	60 000	67 972
5006 Honorar møter	60 000	49 400	3 000
5007 Honorar refunder fra andre		15 600	-
5092 Feriepenger	28 000	23 757	22 160
5400 Arbeidsgiveravgift	56 000	51 354	40 641
5405 AGA av påløpte FP	4 000	3 350	3 125
Sum lønnskostnader	483 000	442 671	354 158

Konto	Budsjett 2023	Regnskap 2023	Regnskap 2022
Andre driftskostnader			
6300 Leie lokale	10 800	10 800	20 620
6430 Leie av kopimaskin		-	30 464
6551 Datautstyr	8 000	7 493	8 807
6552 Programvare	6 000	5 805	5 000
6800 Kontorrekvisita	4 000	3 455	1 228
6820 Trykking årsmelding	7 500	6 475	6 163
6840 Aviser, tidsskrifter, bøker o.l.	5 300	5 280	4 680
6860 Utgifter styremøter/AU	15 000	9 079	5 775
6861 Kurs og møter eksternt		2 110	-
6864 Utmarkskonferanse 2022		87 915	203 123
6865 Årsmøte	20 000	31 691	16 730
6866 Flyttekostander		-	4 219
6900 Telefon		-	5 162
6907 Internett		-	7 438
6940 Porto	1 800	109	1 303
7090 Utlegg		-	1 102
7100 Bilgodtgjørelse, oppgavepliktig	15 000	10 797	6 090
7140 Reisekostnad, ikke oppgavepliktig		-	10 186
7165 Landsmøte NBS	10 000	15 046	8 725
7320 Reklame		1 068	-
7350 Aktiviteter/representasjon	25 000	21 668	28 199
7420 Gaver	5 000	1 417	1 344
7500 Forsikringspremie	4 500	2 840	5 646
7770 Bank- og kortgebyr	100	-	4
7771 Gebyrer	100	-	5
7790 Annen kostnad	200	58 792	-
7798 Annen kostnad		-	200
7830 Tap på fordringer		-	35
Sum andre driftskostnader	138 300	281 840	382 248
Sum driftskostnader	623 300	727 314	737 491
Driftsresultat	54 700	- 9 828	252 998
Finansposter og annet			
Finansinntekter			
8050 Renteinntekt bank		19 284	4 269
Sum finansinntekter	19 284	19 284	4 269
Resultat	73 984	9 456	4 269

Balanse 2022

Konto	2022	2023
Eiendeler		
Omløpsmidler		
1500 Kundefordring	24 759	168 544
1900 Kontanter	900	900
1920 Bankkonto	298 657	172 245
1921 Sparekonto	568 841	638 053
1923 Solidaritetsfond	109 903	118 690
1924 «Ledig» konto til prosjekt	-	-
1925 Utmarkskonferanse 2022	55 430	-
1950 Bankkonto for skattetrekk	13 167	6 696
Sum omløpsmidler	1 071 657	1 105 128
Gjeld og egenkapital		
Egenkapital		
2050 Annen egenkapital	1 026 840	1 036 294
2058 Positive egenkapitalkorleksjoner	-	-
Sum egenkapital	1 026 840	1 036 294
Kortsiktig gjeld		
2400 Leverandørgjeld	- 1 148	-
2600 Forskuddstrekk	13 157	23 721
2770 Skyldig arbeidsgiveravgift	7 525	18 006
2780 Påløpt AGA FP 2022	3 122	-
2785 Påløpt AGA FP 2023	-	3 350
2930 Skyldig lønn	1	-
2940 Skyldige feriepenger 2022	22 160	-
2941 Skyldige feriepenger 2023	-	23 757
2960 Annen påløpt kostnad	-	-
Sum kortsiktig gjeld	44 817	68 834
Sum gjeld og egenkapital	1 071 657	1 105 128
Balansesum	-	-

Budsjett 2023

Konto	Regnskap 2023	Budsjett 2024
Driftsinntekter		
Salgsinntekter		
3001 Annonsealg Årsmelding	30 100	36 200
3200 Salgsinntekter - refusjoner samarbeidspartnere	11 563	8 000
3201 Utmarkskonferansen	5 785	
3210 Refusjon kontingent NBS	556 089	551 000
3250 Andre inntekter	103 712	98 000
Sum salgsinntekter	707 249	693 200
Andre driftsinntekter		
3910 Annen driftsrelatert inntekt	10 237	30 000
Sum andre driftsinntekter	10 237	30 000
Sum driftsinntekter	717 486	723 200
Driftskostnader		
Varekostnader		
4500 Fremmedytelse og underentreprise	2 803	3 000
Sum varekostnader	2 803	3 000
Lønnskostnader		
5000 Lønn til ansatte	239 210	275 000
5005 Styrehonorar	60 000	60 000
5006 Honorar møter	49 400	50 000
5007 Honorar refunderer fra andre	15 600	-
5092 Feriepenger	23 757	28 050
5400 Arbeidsgiveravgift	51 354	58 240
5405 Arbeidsgiveravgift av påløpte feriepenger	3 350	3 955
Sum lønnskostnader	442 671	475 245
Andre driftskostnader		
6300 Leie lokale	10 800	12 000
6551 Datautstyr	7 493	2 000
6552 Programvare	5 805	8 500
6800 Kontorrekvisita	3 455	5 000
6820 Trykking Årsmelding	6 475	17 500
6840 Aviser, tidsskrifter, bøker o.l.	5 280	5 520
6860 Utgifter styremøter/AU	9 079	15 000

Konto	Regnskap 2023	Budsjett 2024
6861 Kurs og møter eksternt	2 110	2 500
6864 Utmarkskonferansen 2023	87 915	-
6865 Årsmøte	31 691	63 000
6940 Porto	109	3 500
7090 Utlegg	-	8 000
7100 Bilgodtgjørelse, oppgavepliktig	10 797	15 000
7165 Landsmøte NBS	15 046	20 000
7320 Reklame	1 068	1 500
7350 Aktiviteter/representasjon	21 668	45 000
7420 Gaver	1 417	1 500
7500 Forsikringspremie	2 840	3 000
7790 Annen kostnad	58 792	2 500
Sum andre driftskostnader	281 840	231 020
Sum driftskostnader	727 314	709 265
Driftsresultat	- 9 828	13 935
Finansposter og annet		
Finansinntekter		
8050 Renteinntekt bank	19 284	20 000
Sum finansinntekter	19 284	20 000
Resultat	9 456	33 935

I budsjettet er det inkl. ei inntekt til Solidaritetsfondet. Korrigeres overskuddet for dette så budsjetteres det med et overskudd på kr. 3.935 til OBS.

Foto: Gro Inger Augane

Revisjonsmerknad

REVISJONSRAPPORT 2023

FOR

OPPLAND BONDE- OG SMÅBRUKARLAG

Rekneskapen er for Oppland bonde- og småbrukarlag er ført av fylkessekretær Kari Hanne Pavenstädt for 2023.

Alle bilag og bankutskrifter er lagt fram for revisorane.

Rekneskapsmaterialet er lagt fram og gjennomgått. Vi kan ikkje sjå at rekneskapen inneheld vesentlege feil eller manglar.

Bankkontoer tilhøyrande Oppland bonde- og småbrukarlag har pr 31.12.2023 innestående kr 810 298 og på skattetrekkkonto kr 6 696.

Det er samsvar mellom rekneskap og bankutskrifter.

Rekneskapen er avslutta med eit overskot på kr 9 456 og eigenkapitalen er pr 31.12.23 kr 1 036 296.

I resultatet ligg det inne ei inntekt til Solidaritetsfondet på kr 10 237 og i balansen på eigen konto, kr 118 690. Resultat og eigenkapital blir for Oppland bonde- og småbrukarlag sin årsrekneskap, tilsvarende redusert.

Vi meiner at rekneskapen gir eit korrekt bilde av verksemda i Oppland bonde- og småbrukarlag og at rekneskapen gir eit fundament for vidare drift av laget.

Vi anbefaler å godkjenne rekneskapen.

Arne Uhlen
revisor

Tverrbygda 3. februar 2024

Kristian Ekre
revisor

Råd og regnskap tufta på gode verdier

Snøhetta Regnskap

Alltid i nærheten

Regnskap - Rådgivning
Overdragelser - Årsoppgjør

Vi har lang erfaring innen landbruksregnskap. Vi tilbyr digitale løsninger, og hjelper deg i gang.

Trenger du bistand med overdragelse, eller trenger du rådgivning for din drift?

Ta kontakt med oss

TA KONTAKT

TLF: 61 21 50 50

POST@SNOHETTAREGNSKAP.NO

SNOHETTAREGNSKAP.NO

Foto: Kåre Skogstad og Gro Inger Auganes

The image shows a white sheep standing on a grey rock in the foreground. The sheep is facing right and has a green and orange collar with a tag. The background consists of rolling green hills under a clear blue sky with a few wispy clouds.

VOSS

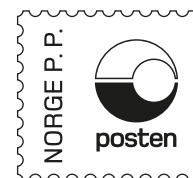
Landbruksrekneskap

- komplett, enkelt i bruk, Altinn
- svært gode tilbakemeldingar
- innarbeidd gjennom tre tiår
- kompetent brukarstøtte

Kr **2600** pr. år / brukar
Krav: Excel 2010 eller nyare

Landbruksdata
VOSS^{as}

Tlf. 56 52 98 55 - www.landbruksdata.no

Oppland Bonde- og Småbrukarlag, Nordmessenvegen 423, 2610 Mesnali

Ramirent er til for folk som er i farta, og for alle som trenger tilgang på maskiner og utstyr i korte eller lengre perioder.

Ta gjerne morgenkaffen hos oss – vi spanderer!

Vi har fått inn mye nytt og solid utstyr fra kjente leverandører. Alle våre maskiner er sjekket og klare, så du kan være sikker på at de fungerer når du skal bruke dem.

Vi har god kunnskap om hvilket utstyr som passer til jobben du skal gjøre. Slik får du en effektiv og forutsigbar hverdag.

Fortell oss om ditt prosjekt allerede i planleggingsfasen, så sørger vi for å ha tilgjengelig det som du trenger gjennom hele prosjektet.

Hamar ☎ 62 51 85 60

Lillehammer ☎ 61 26 73 40

Gjøvik ☎ 46 63 65 93

Lik oss på Facebook/ramirentnorge

I tillegg til byggmaskiner har vi også større utstyr, lifter, anleggs- maskiner, byggvarme og -tørk, midlertidige byggmoduler, strøm og stillas. Vi leverer dynamiske utleieløsninger.

